

Szerkesztőség

Arad, Acsév-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Irány címe: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1080 Lej

Fél évre ... 540 Lej

Negyed évre ... 270 Lej

Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

A garaszkodó CFR.

Különös az a felületesség, amivel a közlekedésügyi kormány a CFR. ügyét kezeli. Valahogy azt látjuk, mintha a CFR. az volna a kormánynak, mint a rossz gazdának a föld, amelynek megművelésével nem törődik, de mégis végtelenségig ki szeretné használni. Már pedig a gondatlanul, vagy szakértelem nélkül kezelt föld silány magot ad és a gondatlanul és szakértelem nélkül kezelt államvasutak silány jövedelmet nyújtanak. A CFR. jövedelme kevés a fenntartásához és ma már az a helyzet, hogy a romániai államvasutak a külföld szanálására szorulnak. A kormány pedig még ma sem látta be azt, hogy az államvasutak jövedelmét nem azzal kell szaporítani, hogy megfizethetetlen fuvardíjakat szed a személy- és áruszállításokért, hanem körültekintéssel, üzleti érzékkel és lelkiismeretességgel, minden tekintetben európai mívóra kell emelni Románia vasuti forgalmát. Elsősorban állomásról-állomásra járva ki kell irtani azokat a gyakran hangoztatott visszaéléseket, amelyek kórként rágódnak a CFR. testén. Ha elpusztulnak a kórokozó baktériumok, ha a vasutak pontosan indulnak és érkeznek, mint mindenütt a világon, ha nem lesznek többé vasuti karambolok, amelyeket minden esetben a tönkrement felszerelés és a lelkiismeretlenség okozott, akkor meg lehet kezdeni a jövedelem szaporítását.

Ma már be kell hogy lássa a közlekedésügyi kormány hogy a CFR.-nél megbukott az árdrágítási kísérlet. A tarifadrágítással elriasztották a közönséget a vasutól és a CFR. odajutott, a hová egy rosszul gazdálkodó kereskedő vagy pénzintézet juthat; szanálásra van szüksége. Vajon mi lehet az oka annak, hogy a kormány nem akar tanulni külföldtől, ahol jól bevált módszerekkel jövedelmező üzlettel és tökéletes közlekedési eszközzé fejlesztették a vasutakat. Mit csinál külföld? Minden alkalmat felhasznál arra, hogy nagy utazási kedvezményekkel becsalogassa az idegen államok lakója és mindent elkövet, hogy az emberek tömegesen utazzanak egyik helyről a másikra. Mintavásárok, ünnepélyek, centennáriumok, szoborteleplezések, mind-mind jó alkalmak arra, hogy plakátokon figyelmeztessék külföld és belföld közönségét, hogy kedvezményes vízummal, kedvezményes jeggyel utazhat. Ha egyes országokban nincsen olyan alkalom, hogy a közönséget kedvezményes utazásra bírják, maga a vasut talál ki és valószínűleg ötleteket. Mindenütt a világon beleszámítják a vasuti forgalomba a hűvös kedvezményeket és ez kiváló üzleti fogásnak bizonyul. Mindenütt olcsó, kényelmes vasutot utazhatunk, mindenütt hatalmas jövedelemmel zárul a vasut mérlege, csak nálunk drága és rossz üzlet az államvasutak. Nálunk ha alkalom is akad arra, hogy kedvet nyújtsunk a közönség utazására, a hibás, rossz, érthetetlen politika elzárkózik előle. Segesváron dalosverseny lesz. A rendezőség kérésére a CFR. megtagadta a jegykedvezményt. Oradeán mintavásár van, de jegykedvezmény nincsen. A CFR. ezzel a politikájával csirájában elfojt minden akarat, amely az ország gazdasági fellendülését célozza és olyan beteggé teszi, az amugy is beteg romániai államvasutakat, hogy még a szanálás sem segít rajtuk.

Bratianu Vintila beszámol a kölcsöntárgyalások eredményéről.

„Új korszak kezdődik Románia pénzügyi és gazdasági életében.” — A kölcsön összege 250 millió dollár, melynek első részletéből 25 millió előleget adnak. — Az ellenzéki sajtó támadása a kormány ellen.

Bucurestibe táviratozták az összes nemzeti-parasztpárti vezetőket.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Az ellenzéki sajtó ma gúnyosan ír a kölcsöntárgyalások fiaskójáról s a kormányt tehetetlen, beteg embernek aposztrofálja. A lapok azt hangoztatják, hogy a kormány nem volt képes semminemű pozitív eredményt elérni. A 260 millió frank szerintiük ugyanis nem nevezhető eredménynek, annál is inkább, mert az néhány magánbankhoz és a Banca Nationala között történt egyszerű kölcsönnyújtás, ami minden bizonnyal a kormány közvetítése nélkül is létrejöhetett volna. A Dreptatea, a Curvutul és a Neamul Romanesc rendkívül éles támadást intéz a kormány ellen s megállapítja, hogy ilyen botrányra még nem volt példa a világ történelmében.

Bratianu tárgyalása Titulescuval.

A kormány és a külföldi bankárok között folytatott előzetes tárgyalások egyébként tegnap este befejeződtek és a külföldi delegátusok a mai nap folyamán már el is utaztak Bucurestiből. Kormánykörökből származó értesülések igazat adnak az ellenzéki lapok információjának s szerint a Blair-csoport mindössze 260 millió frank előleget ad, ami alig másfélmiliárd papíreljnek felel meg. Az angolokkal kötött egyezmény szerint ugyanez a csoport azonban október elsejétől számított alkalmas időpontban az akkori körülményeknek megfelelő kamatok és kibocsátási árfolyam mellett, nyolcvan millió dollárt hoeszít Románia rendelkezésére. A kormány reméli, hogy ezt a két megállapodást véglegesen eszközölheti és hogy azt még a mai nap folyamán a régenstanácscsal elfogadtatja. Ma este — mint jeleztük — minisztertanács lesz, mely valószínűleg csak formai kérdéseket tárgyal-

hat le. Ez esetben a minisztertanácsot a holnapi nap folyamán is folytatják. A minisztertanács javasolni fogja, hogy a parlamentet július 26-ára, hétfőre hívják össze és ez esetben előreláthatólag jövő szombatig fog tartani a rendkívüli ülészek.

A tegnapi nap folyamán Bratianu Vintila kormányelnök hosszabb megbeszélést folytatott Titulescu külügyminiszterrel, akit a kölcsön állásáról a legrészletesebben tájékoztatt. Ezt a körülményt kapcsolatba hozzák azzal, hogy Titulescu lemondást szándékozik közlése alkalmával e hó közepéig adni; haladékat a kormánynak a tárgyalások befejezésére és hogy e tekintetben engedékeny volt és nem utazott el az országból. Ez csak azért történt, mert nem akart a kormány kölcsöntárgyalásai elé nehézségeket gördíteni. Petrescu-Comnen berlini követől távirat érkezett, amelyben közli, hogy a birodalmi bank kormányzójával, Schatt-tal újra felvette a függőben maradt tárgyalásokat, amelyek ezuttal kielégítő eredménnyel kecsegtetnek.

Egy késő este érkezett távirat szerint a kölcsön ügyében folyt tárgyalások ma befejeződtek, ezért délután öt órára a minisztertanácsot összehívták. Ma két konvenciót írtak alá. Az egyik az előlegre, a másik prelimináris szerződés a kölcsönre és a stabilizációra vonatkozólag, amelyet október elején fognak effektuálni. A parlament július 26-án ül össze.

A nemzeti-parasztpárt központi vezetősége táviratilag Bucurestibe szölitotta a párt összes vezető embereit a párt parlamenti tagjainak és a vidéki szervezetek küldötteinek kongresszusa ügyében. Valószínű, hogy ezt a kongresszust ugyanazon a napon fogják megtartani, amikor a parlament összeül.

„Helyreáll Románia külföldi hitele.”

A kormány tagjai ma délután öt órakor minisztertanácsot tartottak, amelyen Bratianu Vintila miniszterelnök ismertette a stabilizációs- és kölcsöntárgyalások során elért eredményeket. Mint a miniszterelnök kifejtette, valutánk stabilizációja két operációt igényel. 1. A jegykibocsátó bankok szolidáris támogatása. 2. Egy külföldi kölcsön felvétele. A tárgyalások folyamán a jegykibocsátó bankok támogatását sikerült elérni. A Banca Nationala és általában Románia költségvetési és pénzügyi helyzetének megvizsgálása alapján a jegykibocsátó bankok hozzájárultak ahhoz, hogy a lejt stabilizálják. Másrészt írásban megállapították mindazokat a feltételeket, amelyek alapján — minthogy nyár idején a kibocsátás lehetetlen — összel fogják a kölcsönt kibocsátani. Ezenkívül megállapították azt az előleget, amelyet most fognak nyújtani arra a kölcsönre, amelyet Románia több pénzügyi csoporttal, elsősorban a francia-angol és amerikai konzorciumokkal és az ő segítségükkel, a főbb bankok támogatásával Európa összes jelentékenyebb piacain fog elhelyezni. Ezáltal az egész nemzetközi pénzügy felhi-

vást nyer a lej stabilizálásában való részvételre és a kölcsönhöz való hozzájárulásra.

Bratianu Vintila miniszterelnök exprojea alapján a minisztertanács elhatározta, hogy a régenstanácshoz előterjesztést tesz a parlamentnek július 26-ra való összehívására. A kamara és a szenátus elé törvényjavaslatot fognak terjeszteni, amely felhatalmazza a Banca Nationalat, hogy aláírja a jegykibocsátó bankokkal kötendő egyezményt és feljogosítja arra, hogy ezután a kormány és a bank közös megegyezése alapján megállapítandó árfolyamán vásárolja a devizát. Egy másik törvényjavaslat felhatalmazza a kormányt, az említett pénzcsoportokkal szerződést kötve a stabilizáció tervének megfelelően, egy 250 millió dolláros kölcsönről, amelynek első részlete 80 millió dollár lesz és ebből 25 millió dollárt azonnal előlegként folyósítanak a kölcsönt nyújtó pénzcsoportok. A kormány egyúttal a parlament elé terjeszti azokat az egyezményeket, amelyeket Franciaországgal háborus adósságok rendezéséről kötött, továbbá amelyeket a háboru előtti cimletek francia és angol tulajdonosaival létrehozott. E törvé-

nyek lehetővé fogják tenni a Banca Nationalának, hogy fenntartsa a lej árfolyamát a kölcsön végleges realizálásáig és törvényes stabilizálásáig, amely teljessé fogja tenni az utóbbi évek során megindított konszolidációs folyamatot s meg fogják erősíteni a háboru okozta veszteségek miatt megrendült külföldi hiteinket. Új korszak kezdődik Románia pénzügyi és gazdasági életében.

Minisztertanács után a miniszterelnökségen aláírták a külföldi kölcsönről szóló jegyzőkönyvet. Román részről Bratianu Vintila és Victor Antonescu az aláírók. Külföldiek részéről valamennyi delegátus aláírta a jegyzőkönyveket. A külföldi megbízottak pénteken reggel nyolc órakor utaznak el az országból.

Ettore hadnagy, Pontremoli Aldo tanár, Carratti Ttilio és Ciocca Callisto mechanikusok. Ez a hat az Italianak burkolatával együtt tünt el.

Ugyancsak eltűnt az a hattagu ekszpedíció, amely Tromsöböl indult ki a hajótöröttek megmentésére. Ezek: Amundsen Roald, Guilbaud francia pilóta, De Curville másodpilóta, Dietrichson, Amundsen kísérője, Violette mechanikus és Mazzi rádiótiszt. Végeztül megmentésre vár még a már minden veszélyen kívül levő orosz ekszpedíció, amelynek tagjai Ciuknowski pilóta, egy másodpilóta, egy rádiótiszt és egy mozioperátor.

Az olasz kormány ajánlatot tett az orosz kormányának, hogy teljes egészében visszatérít azokat az összegeket, amelyek a Krasszin kiküldetése következtében felmerültek. A szovjetkormány köszönettel visszautasította az ajánlatot, kijelentvén, hogy Oroszország nem tett mást, mint emberi és kulturális kötelességét teljesítette.

Hazarendelték a Citta di Milanót.

Mussolini megtiltott az expedíció tagjainak minden nyilatkozattételt. Az olasz kormány meg akarja téríteni a Krasszin jégtörő költségeit.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A stockholmi jelentések szerint Lundborg a Quest gőzös fedélzetéről a következő szikratáviratot küldte:

A Viglieriektől nyert értesülesem a következők: egy, másodpercenként negyven méteres gyorsasággal haladó vihar a ködben az Itália léghajót egy jéghegyhez vágta. A motoros gondola gépésze Pomella mechanikus az összeütközés alkalmával halálosan megsebesült és nemsokára meg is halt. A gondola pedig összezúzódott és a bennülők kirepültek. A léghajó az Alessandri-csoporttal újból felemelkedett és eltűnt. A hajótöröttek később néhány mérföldnyi távolságban, valószínűleg robbanástól keletkezett füstfelhőt láttak. Azt hiszik, hogy a léghajó Alessandriekkel együtt elpusztult.

Ami a Malgreen szerepét illeti, a jelentés leszögezi, hogy Malgreen önként indult el két társával együtt segítségért. Balvalla a lezuhanás alkalmával megsérült s azt hiszik, hogy kulcsonttörést szenvedett. A svéd kormány egyébként ma utasítást küldött Thornberg kapitánynak, hogy haladéktalanul térjen vissza a Spitzbergákról.

A római jelentések szerint Mussolini utasítást adott arra vonatkozólag, hogy a Citta di Milano a leggyorsabban szállítsa haza a megmentetteket és azután térjen vissza Kingsbayba, hogy tovább kutasson. Mussolini a legszigorúbban megtiltotta az expedíció tagjainak, hogy bármilyen kijelentést, vagy nyilatkozatot tegyenek.

Egy római lap az alábbiakban állítja fel Nobile északsarki expedíciójának mérlegét:

Az Italia személyzete közül ketten meghaltak: Malgreen tanár és Pomella mechani-

kus. Hárman megsebesültek: Nobile tábornok, aki lábán és kezén szenvedett sebesülést, Mariano parancsnok és Cecloni főmechanikus. Eddig öten menekültek sértetlenül: Traiano Felice mérnök, Viglieri Alfredo hadnagy, Benounek dr. tanár, Zappi parancsnok, Biagi rádiótiszt. Hatan hiányoznak még és pedig: Aléssandri Renato mérnök, Lago Ugo dr., a Giornale d'Italia szerkesztője, Arduino

Lefoglalták Marosvásárhely összes jövedelmeit

Példátlan botrány a székely fővárosban. — Egy peres ügyből kifolyólag zárgondnok kezébe került a város minden jövedelme.

(Az Aradi Közlöny marosvásárhelyi tudósítójának távirata.) Ma délelőtt fél tizenkét ókor kinos botrány játszódott le a marosvásárhelyi városházán. A polgármesteri hivatalban megjelent a járásbírói végrehajtó és jogerős ítélet alapján lefoglalta a város összes jövedelmét az ottani református egyházközség három millió követelése fejében.

Ezért a botrányos esetért Dandea volt polgármestert és a belügyminisztert terheli a felelősség. Annak idején ugyanis, amikor Marosvásárhelyen villanytelepet állítottak fel, a református egyházközség malmától elvonták a vízi erőt és a város szerződésileg kötelezte magát, hogy az elvett vízi erő helyett villanyerőt fog adni az egyházközségnek. Minthogy Dandea a szerződésben vállalt kötelezettséget nem teljesítette, a református egyházközség petrel támadta meg a várost, amelyet a bíróság három millió kártérítés erejéig el is marasztalt. Közben Bernády György jelenlegi polgármester békés megegyezést kötött a református egyházzal, ehhez

azonban szükség lett volna a belügyminiszter jóváhagyására is, mely érthetetlen oknál fogva nem történt meg.

A városi tanács egyik legutóbbi ülésén minden felelősséget elhárított magától arra az esetre, ha a kedvezőtlen belügyminiszteri döntés miatt a várost károsodás érné. Most azután meg is történt ez a példátlan foglalás, a melynek következtében a város minden jövedelme egyelőre a zárgondnok kezébe folyik be. Bernády távollétében helyettese fog intézkedni és valószínűleg bírói letétbe helyezi a három millió lejt, a belügyminisztert pedig táviratilag fogják kérni a békés megegyezés jóváhagyására.

— Párisból oceanrepülésre készülnek. Párisból jelentik: A lebourgeti repülőtéren De Marnier és Wackenheim francia repülők startoltak, hogy — mielőtt átrepülnek az Oceánt — harminc óráss próbarepülést tartsanak Anglia és az Oceán felett. Paris hadnagy szombatán startol hidroplánján Newyorknak.

Utközben.

Írta: FEDÁK SÁRI.

Feljegyzéseim életemről s eddigi pályafutásomról.

Mielőtt a szezonom elkezdődött volna, még leszaladtam Szegedre, négyszer vagy ötször játszani. Ezt is el kell mondanom, hogy ott mi történt velem. Megyek egy délelőtt a próbára, úgy tizenegy óra tájban, egyedül. Utánam jön két hölgy és beszélgetnek. Egyszer csak megüti a fületem az a szó: Fedák. Kicsit lassítottam, hogy halljam, mit beszélnek. Örök igazság, hogy aki hallgatódzik, az magára hallgatódzik. A két hölgynek persze fogalma sem volt, hogy ki megy előttük. Azt mondja az egyik:

— Mondom neked, olyantól hallottam, aki nagyon jól ismeri az egész históriát. — A másik, úgy látszik, hitetlenkedett, mert azt felelte:

— Az, kérlek, csak rosszakaratu híresztelés. A Fedák tisztességes leány. A Fedák uri kisasszony. — Azt mondja a másik:

— Na, ne nevettesd ki magad. Szép kis uri lány, mondhatom. Két gyereke van.

— Meg vagy örülve? — kiáltja a másik magán kívül. — A Fedáknak? Meg vagy örülve?

— Igenis a Fedáknak.

— Két gyereke?

— Kettő. Az egyik négyéves, a másik kettő.

— Na, ne mondd. És ki az apjuk?

— Kohl Medárd.

Azt hittem azonnal elájulok. Ezt kérem, én a saját fülemmel hallottam. Azt hittem, nekiugrom az urhölgyeknek és egy kicsit agyonverem őket. De aztán meggondoltam és

mentem szépen próbára. És hányszor volt ez így életemben, hogy az első harag után szépen összehúztam magam és hagytam tovább beszélni az embereket, mert hiszen csak nem lehet oda állani vitatkozni velük ilyen fennkölt kérdéseken. Rettenetesen resteltem, hogy szegény Kohl Medárdot ennyire kompromittáltam. Legalább egyszer láttam volna életemben, de még csak sohasem is láttam. Jaj, be édesen meghatók az emberek.

Mikor visszajöttem Pestre, már nagy volt a forrongás a Király Színház miatt. Sorompóba léptek a Beöthy László összes el-lenséggel és igazán tiszteletreméltó, óriási munkát fejtettek ki, hogy megakadályozzák azt, hogy megkapja a nyitási engedélyt. Bizony az akkor is úgy nézett ki, hogy semmi szin alatt nem lehet megcsinálni. Üvöltöttek az úiságok, hogy: Halálszínház! Halálszínház! Aki beteszi a lábát, menthetetlenül benne ég. Kutya kis mulatság volt az a megnyitás, az bizonyos. Azt sem igen felejttem el, hogy milyen furcsán éreztem magamat akkor, mikor megtudtam az egész Király Színház-históriát.

1903. áprilisban, egy este Szidi néni elvitt a Király-uccai Somossy-mulatóba. Egy zsin-delyezett tetejű, hideg, barátságatlan alkotmány volt az a Somossy-féle mulató. Gondolom, nem tévedek, hogy Somossy-mulató volt a neve. Azt mondja Szidi néni:

— Látod, ezt fogja Laci megcsináltatni színháznak a te számodra és ősszel már játszunk is benne.

Nem jól éreztem magamat. Először nem tudtam elképzelni, hogy hogyan lesz ennek a csunya hodálynak a helyén egy rendes színház, másodszer meg nem vágytam elmenni a Népszínházról. A Bob herceg száz előadása alatt olyan boldog voltam, Porzsolt olyan jó volt hozzám, mintha apám lett volna. Tudtam, hogy nagy terveik vannak velem, imádtam a

Népszínház épületét, közönségét, Porzsolt igazi gentleman volt minden tekintetben, hát bizony nem voltam valami tulságosan elragadtatva, mikor meghallottam, hogy le kell szállanom a gyönyörű bársony trónszékemről. Elragadtatva nem voltam, de azt rögtön tudtam, hogy amennyiben Laci tényleg csinál színházat, akkor az én helyem igenis Beöthy színházában van, bármilyen jól érzem is magamat és bármennyire is el vagyok ragadtatva az igazgatómól. Az építkezés megindult, rengeteg hittel, akadályokkal, kinlódással. Ezt senki sem tudja úgy, mint én. Mikor már az építkezés ment volna, akkor következtek a keserű poharak, melyeket fenéki kellett üríteni. Már mint Beöthy Lászlónak. Mikor már minden megvolt, nem volt engedély. Ez az engedély-ügy nagy cirkusz volt. Nem mintha csak egy pillanatig is kételkedtem volna, hogy nem fogják megkapni, — ugyan, ugyan, Uraim! — de az az emberföldről igyekeztem, hogy megakadályozzák, az volt a legnagyobb színház. Mi mindezek alatt természetesen szorgalmasan próbáltuk Huszka Jenő új operettjét, az Aranyvirágot. Hol itt, hol ott próbáltunk. Valami pincehelyiségben is próbáltunk, arra emlékszem. Oda jött először próbára Szamosi Elza. Ő játszotta az énekes női főszerepet. Botra támaszkodva jött és lorgnetten nézett. Még vaksibb volt, mint én. A neve akkor még Szamek Elza volt. Kicsit félszeg volt és csak félve énekelt, Gyönyörű hangja volt. A társulat kissé fitymálva bánt vele és bizony én sem törődtem szegénnyel. Csak mikor a főpróbán előttem állott kifestve, olyan volt, mint egy viruló rózsza. Érdekes, szép, szinpad arca volt. Hallatlanul tetszett nekem. Rögtön mondtam is neki:

— Egyszer el kell játszani a Carment. Te vagy a született Carmen. Ha majd egyszer erre tényleg sor fog kerülni, mert ez biztos.

Véres verekedés az angol bányászok gyűlésén.

Az elnök ököllet akart rendet teremteni. — Kiverték a kommunistákat a teremből.

Londonból jelentik: A bányászszövetség tegnapi ülésén zajos jelenetek és véres verekedések játszódtak le. A kirekesztett kommunista delegátusok a karzatról közbekiáltásokkal zavarták a tanácskozást. A hatvanhatéves Herbert Smith elnök, miután látta, hogy nem tudja helyreállítani a rendet, felfüggesztette az ülést, majd hűvel együtt a karzatra sietett, ahol nekiláttak a rend-

csinálásnak. Smith először a rendetlenkedők főkolomposát csipte nyakon és hajította le a karzatról a lépcsőn. A lépcsőről ezután egy kommunista hátára ugrott, torkonragadta és irtózatossan elverte. Erre a kommunisták és a gyűlés résztvevői ököltre mentek és végül egyenkint kidobták az összes kommunistákat a teremből.

Bécsben még a telefondrótok is énekelnek

Százötvenezer dalos vonul fel a Schubert-ünnepségekre. — Vonaton, autón, gyalog özönlének a világ énekesei a volt császárvárosba.

(Bécs, július 19.) Ma folytatódott a nagy bécsi dalosünnep résztvevőinek özönlése az osztrák fővárosba. A mai nap folyamán 43 különvonaton 36.118 dalárdista érkezett meg Bécsbe. 48 óra alatt mintegy 150.000 énekes érkezik meg még a volt császárvárosba 140 különvonaton.

Ennek a hatalmas vendégtömegnek elszállítása oly feladat elé állította az osztrák vasutakat, amit békében nem tudott volna megoldani. Most azonban minden fennakadás nélkül honyolitották le ezt az óriási forgalmat az osztrák államvasutak 2000 vagonnal és 265 lokomotívval. Néhány száz dalos hajón jött meg a Dunán az osztrák fővárosba, de akadtak német dalárdisták, akik pénz híján gyalog tették meg az utat Bécsig. — Tegnap érkezett meg Bécsbe Hannoverből négy ilyen gyalogos énekes, akik június 10. óta masiroztak énekelgetve Bécs felé. Utközben persze mindenütt ingyen kaptak szállást és ellátást a dalos vándorok, kikhez még egy dalos csatlakozott, aki Essenből gyalogolt Bécs felé. — Ma tartották meg a zene- és dalvilágsszövetség díszgyűlését, a melyen a világ összes államainak képviselői felszóltak. A beszédeket rádióon továbbították. Este a Burggartenben nagy Schubert-hangverseny volt elsőrendű művészek részvételével.

Bécsi tudósítónk beszélgetett Friedrich Listtel, a német dalosszövetség ősz elnökével, aki 1907 óta vezeti a német dalosszövetség ügyeit.

— Hogy mit jelent a férfienekari művészet

akkor majd én fogom veled átvenni a szerep játékrészét és én adok neked ruhát, amiben játszani fogsz. Majd egy pár „fogást” mutatok neked. Rá egy évre tényleg eljátszotta Carment. Felvittem magamhoz és gyurtam egy-egy nézésre és mozdulatra. Rákosi Szidit játszottam. Óriási sikere volt. A lapok ugyan azt írták, hogy néhol úgy ruhában, mint mozgásban kissé operettes volt, de azért nagy reményekre jogosít. Most vallom meg, hogy az operettnek is, a ruháknak is, én voltam az oka. Akkor hallgattunk mind a ketten, mint a dinnye a fűben, mert meettek volna bennünket az ujságok. Most már meg lehet vallani, szegény, derék Elza, már nem fél senkitől. Én pedig csak kibírom.

Megnyitás előtt, melyet végül is természetesen engedélyezett Khuen-Héderváry miniszterelnök, teljes mértékben tombolt a vihar a Király Színház körül. Tele torokkal ordítottak: Halálszínház... Halálszínház! Biztos halál. Aki bemegy, az bent ég. Mindez nem volt kellemes, annyi bizonyos.

Mindezeknek dacára végre is elérkezett a megnyitás napja. 1903. november 6. Mindnyájan ott állottunk készen, felöltözve, reszketve. Beöthy frakkban, nagyon sápadtan, kilép a függöny elé... elfogult hangon beszélni kezd. Olyanokat mondott: Kultúra... új hajlék... művészet... közönség... becsületes munka... küzdelem. Csupa ilyeneket mondott. A kissé elhuzott függöny mellett állottam és onnan lestem a szavát. Láttam a vértelen arcát, hallgattam az erőtlén hangját. Nagyon éreztem, hogy sokat küzdött, míg idáig jutott. Végül már nem hallottam, mit beszél. Mintha távolról történe minden és én valahogy a magasban járnék. Imádkoztam. Az Aranyvirág ruhájában, tamburinnal a kezemben, kifestett arccal imádkoztam.

— mondja — ezt akkor tudtuk meg, amikor 1880-ban a bécsi férfidalkör Berlinben vendégszerepelt. Akkor láttuk és hallottuk, hogy mily művészi fokra lehet emelni ezt a művészeti ágat. Minden zenekedvelő örömmel jön ebbe a vidám dunaparti városba, hisz itt, mint mondják, még a telefondrótok is énekelnek.

A nagy dalosünnepély előtt több német dalárda felkeresi Stájerország fővárosát, Grázot is. — Így tegnap és tegnapelőtt a pomerániai, a hannoveri és wiesbadeni férfidalárdák időztek Grázban. A dalosokat nagy ünnepségekkel fogadták a stájer fővárosban. A vendégeket megérkezésük alkalmával dr. Rintelen tartományfőnök és Fizza polgármesterhelyettes üdvözölték.

A Bremen pilótát elmondják az óceánrepülés történetét.

A budapesti Vigadóban ezer ember hallgatta Köhl és Hühnefeld érdekes előadását. — Diszvacsoza az óceánrepülők tiszteletére.

(Az 'Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Tegnap este a Vigadóban mintegy ezren hallgatták végig Köhl és Hühnefeld, a Bremen hős repülőinek előadását, utjukról. Az óceánrepülőket az előadás előtt Pesztróczy ezredes üdvözölte az Aero-szövetség nevében, majd utána Köhl kapitány kezdi meg előadását.

Arról beszélt először, hogy Lindbergh, Chamberlain és Byrd példán felbuzdulva határozták el az óceánrepülést, most már keletről nyugat felé. Elsősorban kísérletezéseket végeztek, majd az ir partokról nekiindultak az óceánnak. Viharos utjuk volt, sokat szenvedtek és benzinjük már elfogyott, amikor felüött előtük a szárazföld, Greenly Island, ahol leszálltak. A leszállás azonban nem ment simán, mert a jég betört a gép alatt és az egyik propeller eltört, úgy, hogy az Amerikából küldött Ford-gépen kellett Newyorkba repülniük.

Köhl kapitány után báró Hühnefeld állott fel a pódiumra és először kijelenti, hogy amikor Németországban ismeretessé vált szándékuk, mosolyogtak rajtuk az emberek és elmebetegeknek tartották őket. De nem törődtek a

gunyolódókkal. Komoly akadályok is voltak. Nem volt pénzüki biztosításra és végre egy hajózási vállalat fizette ki helyettük a biztosítási díjakat. Ezután gépről kellett gondoskodni, amihez 8000 márka kellett volna. Tizenhárom ember adta össze a pénzt és végre elindulhattak.

— A gépen — folytatta közvetlenül — nagyon rosszul éreztem magamat. Nem mondhatom, hogy féltém, — bár zivatarban az is megtörtént — de szörnyű unalmas volt. A legnagyobb boldogságom az volt, mikor Greenly Island felett Fitzmaurice azt mondta, hogy szárazföld, hat embert és egy tehenet lát. Sirtam a boldogságtól. A Greenly Islandon is nagy bajok voltak: Köhl kapitánnyal kellett együtt aludnom. Kicsi az ágy és a kapitány nem sovány fiú. Végre jött a mi megmentőnk, Floid Bennett és az ő segítségével érkezünk Amerikába, ahol mindenütt szeretettel és lelkesedéssel fogadtak.

Az előadás tizenkét óra tájban ért véget és a közönség lelkesen ünnepelte a pilótákat. Ma este a Magyar Aeroszövetség diszvacsozót adott az óceánrepülők tiszteletére, akik holnap reggel utaznak haza.

Aradi diákok kirándulása Biharba.

A kath. gimnázium növendékei tanáruk vezetésével végigjárták a bihari hegyeket. — Megfagyott az ivóvizük a kánikulában.

Pompásan sikerült 11 napos diákkirándulás résztvevői érkeztek tegnap haza Aradra. A katolikus gimnázium diákjainak bevonásával Fischer Aladár gimnáziumi igazgató vezette a bihari hegyekbe kitűzött kirándulást, de a diákokon kívül résztvett ezen dr. Wild Endre, volt minorita rendfőnök, dr. Berthe Nándor igazgató helyettes, valamint Schweitzer József dr. és Sima Dezső tanárok. A kirándulók első állomása Sudrics volt, azután az 1400 méter magas Págyis magaslatot járták meg, utána a sziklaszirtes Bogavár, következett, meglátogatták többek között a Aragyásza barlangot, a babyloni kaput, lementek a Szamosközén, végigjárták a Ponor-mentét, megtekintették a gotikus Csodavárat, a Flóra-rétet, a Pacific-barlangot, jártak Rézbányán, a Körös-eredeténél. Biharkapun, Biharpatakon, fölkapaszkodtak az 1849 méter Kukurbétára, lementek Gainára és végül Halmágyon fejeződött be a kirándulás, ahol bankettel várták a társaságot. Az egész uton kedvezett az idő-

járás a kirándulások, csupán tegnap, az utolsó napon kaptak Halmágyon esőt és hogy mennyire nem érezték a meleget, jellemző, hogy voltak magaslatok, ahol megfagyott az ivóvizük. A kirándulók tapasztalatokkal gazdagon, pompás hangulatban érkeztek haza Aradra.

Továbbra is fogvatartják Kun Bélát

Egy ország sem ad engedélyt Kun Béla átutazására.

Bécsből jelentik: A három havi fogházra ítélt Kun Béla büntetése nemsokára lejár és a kommunista vezért szabadulása után ki kellene, az ítélet szerint, toloncolni Ausztriából. Elszállítása elé váratlan akadályok merültek fel, mert sem Németország, sem Csehszlovákia és Lengyelország nem egyeznek bele abba, hogy Kun Bélát az ő területükön keresztül szállítsák Oroszországba. Az osztrák hatóságok ezért elhatározták, hogy Kun Bélát büntetése kitöltése után sem helyezik szabadlábra, hanem fogvatartják, míg valamelyik állam meg nem adja az átszállítási engedélyt.

ÉG
ES
TENGER
HA
TALÁLKOZNAK
JOHN BARRYMORE FELJULHATILAN ALANTÁSA
MA,
PENT-KEN
filmszenzáció

Izgalmas felvételek a tengerészek és bálnavadászok veszélyteljes életéből.

A legmegrázóbb szerelmi regény

MAROS és APOLLO
MOZGÓKBAN
10-kor — 5, 7 és 10-kor
RENDES OLCÓ HELYÁRAKKAL
ELŐADÁSOK ELŐTT A
GALLAY MŰVÉSZPÁR
SZENZACIOS MUTATVANYAI

Magyarország ajánlatot tesz Romániának az optánsperben.

Budapestről jelentik: A felsőház mai ülésén Vészi József az optánsper ügyében interpellált és kijelentette, hogy újból foglalkozni kell ezzel a kérdéssel, nehogy a külföld azt higye, hogy beleenyugodott Magyarország az optánsper lezárásába. Hogy Chamberlain ismeretes kijelentése nem végleges, bizonyítja az a visszahatás, amelyet az angol közvéleményben keltett. Kérte a kormányt, hasson oda, hogy a Népszövetség nevezzen ki Románia részére döntőbírókat. Az interpellációra gróf Bethlen István miniszterelnök válaszul, aki kijelentette, hogy a napokban Magyarország konkrét ajánlatot tesz Romániának. Ha a tárgyalások nem vezetnének sikerre, újra a Népszövetséghez fordulnak, annál is inkább, miután Chamberlain nyilatkozata — véleménye szerint — csak annyit jelent, hogy addig, míg a tárgyalások folynak, nem avatkozik bele. Amennyiben a Népszövetség megtagadja az igazságszolgáltatást, le kell vonni a konzekvenciákat.

Irodalom és művészet

* A jó kedv lesz az ur szombaton és vasárnap az aradi nyári színházban. A napi robot után beül az ember a színházba és kacagni fog amugy istenigazában, mert az igazgatóság szombaton este 10 és vasárnap 7 és 10 órai kezdettel kacagó-estéket rendez, hogy fölviduljon a csődös-krachos világban már-már buslakodásra hajló ember arca. Mozi-helyekkel (50, 40, 30, 20, 10 lej) a két napon négy pompás pezsgő humoru vigjátékot: Liptay: Lakodalom, Nóti Károly: Piros bugyellaris, Paul Zinner: Sátán maszkja, Török Dezső: 72-es őrszoba című bohózatokat adja elő a prózai együttes, amelyek a közönség nevetőizmalnak a legalaposabb próbára tevői. A kacagó esték nagyszerű attrakciója után hétfőn ismét kimagasló színházi eseménye lesz az aradi színháznak: Martos-Szirmai pompás sikerű operettjét: az Éva grófnőt mutatja be a társulat. Témája rendkívül érdekesen a háboru utáni idők aktuális meséjét hozza elének. Éva grófnő első férje eltűnik a háboruban, holtja is nyilvánítja s a grófnő másik férfinak nyújtja ismét a kezét. Az esküvő napján azonban ismét fölbukkan az első férj és a nő önmagával tépelődik, hogy kit is szeret igazán. A szentimentális zsűzsét sok finom muzsika és humor színezi és ez az operett lesz az idei szezon slágere. Kovács Kató, Dancs Ica, Szepessy Edith, Galetta Ferenc, Jung János, Deésy Jenő, Olasz Lajos, Kun Dezső játszzák az operett főszerepeit. Gellért Pál dirigál és Hetényi D. Elemér rendez. Jegyek máától a téli színház pénztárában.

* Színésznapi Aradon. Július 29-én nevezetes szórakozási alkalma lesz Aradnak. Az aradi színészek szezonzárásuk előtt pompás mulatsággal kedveskednek az aradi közönségnek. A Városligetben lesz ez a népünnepély jellegű mulatság, amely színelőadás, szabadszínpad, különféle művészi attrakciók, tombola, szerencsejátékok, szépségverseny, külön gyermek szépe választás, lövészverseny s egyéb meglepetések egész sorozata vonul fel. Kimagasló szenzációja lesz az ünnepélynek, hogy arra Aradra érkezik Josephine Baker és Pat & Patachon is. Mozilvételket is készít a rendezőség a közönségről, amelyet egy aradi mozgó vetíteni is fog. Az aradi jótékony nőegyletek vezetői is résztvesznek a mulatság rendezésében, amely így minden tekintetben Arad hatalmas szenzációjának ígérkezik. Részletes program a közeljövőben megjelenő plakátokon található meg.

NYARALÓ ÉS FÜRDŐZŐ ELŐFIZETŐINKNEK, valamint olvasóinknak lapunkat a postabélyegkülönbözet megtérítése ellenében bárhová utána küldjük. Kérjük ez ügyben a kiadóhivatalhoz fordulni, amely a megrendelt lapnak napenkénti pontos feladásáról gondoskodik.

Kivégezték Obregon mexikói elnök gyilkosát.

Vörös polgárháboru fenyeget Mexikóban. — Calles marad továbbra az elnök.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A mexikói jelentések szerint Obregon elnök meggyilkolása miatt hallatlan izgalom uralkodik az országban. A rendőrség ma letartóztatta annak a vendéglőnek a tulajdonosát és 12 alkalmazottját, ahol az elnököt meggyilkolták. Megállapítást nyert, hogy a merénylő, Jose Londtorral hat hónappal ezelőtt jött Mexikóba Guadaljarából, a művészeti iskola növendékeként. Megmotozása alkalmából egy rózsafüzért és Augusztin lelkész képét találták nála.

Calles elnök ma nyilatkozatot bocsátott ki, amelyben közölte, hogy a gyilkos bevállotta neki, hogy tettét vallási fanatizmusból követte el. A bizonyítékokból kiderült, hogy a merénylet háta mögött klerikális akció áll. Az országban ostromállapotot hirdettek ki, cenzurát léptettek életbe és

a kormánycsapatok állandóan készenlétben állanak, minden forradalmi törekvés letörésére. A Morning Post szerint Obregon meggyilkolása súlyos csapás azokra a fáradozásokra, amelyek a mexikói vallási béke helyreállítását célozták. Az elnök megígérte ugyanis, hogy a kormány gyökeresen revideálni fogja az egyházzal szemben tanúsított magatartást. A mexikói politikai helyzet egy válságos, hogy bizonyosra vehető, hogy nem irnak ki új elnökválasztást, hanem a mexikói alkotmány rendelkezései ellenére Calles elnök marad továbbra is az ország élén. Ezzel a vörös polgárháboru kitörését akarják elkerülni.

Az éjszakai jelentések szerint Obregon merénylőjét ma kivégezték. A rendőrség letartóztatta Jose Londtorral édesanyját és testvérét.

TELEFON 70. ERZSEBET SLAGERMOZGO TELEFON 70.

Ma d. u. 8, 7 órakor bent, este 10-kor a kollemez kertben.

ORLOW

Világszenzáció. Eredeti zenével.

Enéketétekkal.

Főszerepekben: Petróvia Szvetleziáv, Vivian Gibson, Hans Junkermann, Bob Dobby, Évi Eva, Bruno Kaszner. Művészekkel 5 leffel emelt helyárak. — Jón DAUDET világhírű regénye Lucy Doraine-vel

Négy világhírű sztár — életveszélyben.

Douglas Fairbanks, Dempsey, Chaplin és Gloria Swanson izgalmas kalandja egy tengeri hajón.

Egy losangelesi lap közli a következő történetet. Se non vero e bene trovato.

Négy sztárt, Douglas Fairbanks-t, Jack Dempseyt, Charlie Chaplint és Gloria Swanson hajóra invitált meg egy Westbrook nevű angol milliárdos. A luxusjacht már nyílt tengeren siklott, a házigazda és négy vendége kényelmesen elnyultak a fedélzet karosszékeiben, amikor egyszerre váratlan jolog történt. Westbrook minden látható ok nélkül revolvért rántott, a négy világhírességre célozott és ezt mondta:

— Önök e perctől fogva az én foglyaim. Azt tehetem önökkel, amit akarok. Az én nevem nem Westbrook, ez csak álnév. Valójában Don Carlos vagyok, a hírhedt rablóvezér. És én könyörtelenül ki fogom önöket végezni, ha egy félórán belül be nem bizonyítják nekem, hogy méltóak arra a hírre, amelyet az egész világ előtt élveznek. Mr. Fairbanks, ön nagyon mogorván ül a székeben. Tessék. Ugorjon át a közönség levő három székei és rántsa ki a kezemből a revolvért. És ön Mr. Dempsey, knockautoljon engem, mielőtt elszűhetném a fegyvert. Ön a világ legnagyobb komikusa, Mr. Chaplin, Nos, nevetessen meg, de úgy, hogy kacagás közben a revolver kiesik a kezemből. És végül Mrs. Swanson, ön képes volt a világ összes újságíróit és ezenkívül még egynéhány millió közönséges halandót extázisba hozni. Nos, mutassa meg most rajtam a hatalmát! Nincs több mondanivalóm. Mr. Chaplin, önön a sor.

A négy sztár egymásra bámult. A házigazda ugylátszik megőrült. Charlie Chaplin felállott és egy tányér makarónt hozatott a stewarddal. Mr. Westbrook meg mindig inereven tartotta a revolvért. Chaplin a legnagyobb lelki nyugalommal elfogyasztotta a makarónt. Gondosan a villára csavargatta a hosszu, rakoncátlan szálakat és legchaplínbb groteszk ügyetlenséggel vitte azokat a szájához. Don Carlos elmosolyodott, de korántsem nevetett még feltörökből. Mikor Chaplin elkészült a makarónnal, siránkozó hangon kérdezte:

— Nos, Don Carlos, hát mégis meg kell halnom?

— Nem kell meghalnia. Mr. Chanlin — volt a válasz. — Ugytörtént, ahogy előre láttam. Mosolyognom kellett önön és ez több, mint a hangos kacagás. Önnek megkégyelmeztek.

Most Dempseyre került a sor. A bokshajnok fölemelkedett és komoran mondta:

— Don Carlos, az életem forog kockán! ha nem knockautolom Önt. Azonban mégsem teszem. Kétfélmillió dolláron alul nem bokszolok. Ez nálam szabott ár. Ezek után escelekedjék, ahogy jönnek látja.

— Igen tisztelt Mr. Dempsey — mondotta Don Carlos. — Öntől is azta választ kaptam, amit vártam. A sport csak másodsorban jöni tekintetbe, fődolog a pénz. Nagyon örülök az öszinteségének és ezennel megkégyelmezek Önnek. Most Mr. Fairbankson a sor, hogy az életét megmentse.

A házigazda filmszínész felállott és nekikezdett az akrobatamutatványnak, amelyet a rablóvezér írt elő neki. Az ugrás azonban nem sikerült olyan jól, mint az filmen történni szokott. Fairbanks már a második széknél megbottlott és a földre esett.

— Önnel sem csalt az előérzetem — mondta Don Carlos. — A jachtom, sajnos, nincs felszerelve a film technikai segédesszéközeivel, tehát Önnek sem sikerülhetnek a mutatványai. Ezért bukott el. Azonban Ön mégis megmutatta, hogy bátor ember, tehát Ön is kegyelmet kap. Mrs. Swanson. Önön a sor.

Gloria Swanson nem felett. Némán és mozdulatlanul, ölbetett kezekkel ült és szinte lélektelenül bámult a messzeségbe.

Don Carlos sokáig bámulva nézte. Végül megszólalt:

— Mrs. Swanson! Ön nemcsak elbűvölt engem, hanem meg is szégyenített. Ön ember és nem sminkelt szemforgató pojáca.

Ezzel mély meghajlással átvitotta a revolvért a színésznőnek. Gloria Swanson átvette a fegyvert, szakértő mozdulattal megvizsgálta és azután mosolyogva adta vissza.

A revolver természetesen nem volt megtöltve.

— Liberális készülődés a tanácsválasztási kampányra. A közelgő városi tanácsválasztások alkalmával a Magyar Párttal paktumot kötött liberális párt is megkezdte előkészületeit a választási kampányra. Ma délben a párt ülést tartott a liberális klubban, ahol több, mint 170 aradi párttag jelent meg. Az ülésről kommunikét nem adtak ki, de heavatott helyről származó információk szerint a megkezdendő választási harc részleteit tárgyalták le, majd megbeszélték, hogy a legközelebbi, még ezen a héten tartandó ülésen megejtik a kandidálásokat.

A magyar dalosversenyre nincs vasuti kedvezmény.

A CFR. visszautasította az erre vonatkozó kérelmet. — A Dalosszövetség felhívása a magyar dalárdákhoz.

(Cluj—Kolozsvár, július 19.) Segesváron dalosverseny lesz, amelyre már hónapok óta nagyban készülnek a dalos egyesületek tagjai. A versenyt előkészítő bizottság akcióba lépett, hogy a dalosverseny résztvevői vasuti kedvezményben részesüljenek. Erre vonatkozólag a bizottság kedvező ígéretet is kapott Bucurestiben. A dalosversenynek ezáltal magas protektora is akadt, de hiába, valahol megrekedt a vasuti jegykedvezmény és ennek folyamánként lejtött a szigorú válasz, hogy: „kedvezmény nincs”.

A visszautasítás következtében a dalosverseny vezetősége az alábbi kommunikében fordul az ország dalárdáihoz:

Magyar dalosokhoz! A napilapokból bizonyára tudjátok a ránk nézve lesújtó hírt, hogy a vasuti vezérelügyelőség kérésünknek nem adott helyet és a küszöbön levő országos dalosversenyre az 50 százalékos vasuti díjkedvezményt megtagadta. Erős a hitünk, hogy a magyar dal iránti szívetekben élő lelkesedés azért nem fog lelohadni és együtt leszünk a legnagyobb magyar dalos: Petőfi Sándor sirjánál. Kérjük a versenyre jelentkezett dalos egyleteket — az idő rövidségére való tekintettel ezután — hogy folyó hó 25-ig távirati uton jelentsék hozzánk, hogy a versenyen a kedvezmény megvonása dacára résztvesznek.

Két leány borzalmas katasztrófája a Marosban.

A Maroson uszó hullát akarták szemügyre venni és mindketten elmerültek. — A szigurancafőnök megmentette az egyik leányt, a másik meghalt.

(Pecica-Pécska, július 19.) A kánikula, mint tudósítónk jelenti, két áldozatot követelt magának Pécskán is. Vasárnap délután az óriási hőség ellen a pecicaiak is a Maros hullámaiban igyekeztek enyhülést keresni és ez okozott több halálos végű szerencsétlenséget.

Kovács István ottani asztalossegéd több társával szintén a Marosban fürdött vasárnap délután, egyszerre azonban a víz alá bukkott és nem került elő többé onnan. Barátainak eleinte fel se tűnt az eset, azt hitték, hogy Kovács a víz alatt uszik, csak amikor hosszabb ideig nem került elő, tudták meg, hogy barátjuk elpusztult a habokban. Hazavitték ruháit anyjának, aki kétségbeesetten zokogva vette hírül fia halálát. Növeli a részvétet szegény asszony iránt az is, hogy férje négy hónappal ezelőtt ment ki Kanadába és egyetlen fiára várt volna a feladat, hogy anyjával

együtt kimenjen az apa után pár nap múlva.

A Maros másik részében is halálos szerencsétlenség történt Pecican. Két fiatal leány, a 18 éves Jován Erzsébet és a 16 éves Kurunczy Róza együtt fürödtek a Marosban és javában lubickoltak, amikor azt vették észre, hogy egy hullát sodor az ár. Hogy jobban megnézzék, kézen fogták egymást és úgy mentek beljebb a vízbe. Hirtelen azonban mélyebb helyre értek, elvesztették lábuk alól a talajt és mindketten elmerültek. Kurunczy Róza Jován fölé kerekedve két karjával jelt adott, amire Grozescu Cornel szigurancafőnök többedmagával a vesztélyben lévők segítségére sietett és sikerült is kihuzni a két leányt a mélyből. Gyors segélyt alkalmaztak, de csak Kurunczyt tudták életrekelteni, mert Jován Erzsébet, mint azt a későbbi orvosi vizsgálat megállapította, még a vízben meghalt szivgöres következtében.

Évenként 360 millió dollárt költ Amerika reklámra.

Egy new-yorki „népszavazás” az újsághirdetést tartja a leg-hatásosabb reklámnak.

(Az Aradi Közlöny newyorki levelezőjéről.) Az egyik newyorki folyóirat terjedelmes cikket közöl arról, hogy az Északamerikai Egyesült-Államokban mennyit költenek reklámra, továbbá, hogy milyen haszonnal jár a reklám és mi a reklám lélektana. Az első kérdésre a legkönnyebb a válasz. A statisztika szerint évenként 360 millió dollárt költenek az Északamerikai Egyesült-Államokban hirdetésre. Ez olyan óriási összeg, hogy európai mértékkel nem is lehet megérteni.

Hova ömlik ez a rengeteg dollár? Az újságokhoz, hirdetési díjak formájában, az uccai hirdetésekért, a fényreklámokért, az uccai mozgóhirdetésekért stb. Amerikában a forgalmasabb uccákon ugyiszólván minden üzemetméternyi hely le van foglalva a falakon hirdetések számára s az amerikai vállalkozó minduntalan újabb és újabb módot fedez fel, hogy reklamozza áruját. A közönségnek ilyenkor rendszerint az jut az eszébe, hogy ez a reklám megdrágítja az árut. Az amerikai reklámirodalom ezt tagadja. S azt állítja, hogy minél jobban reklámoznak egy árut, annál nagyobb tömegben fogy s minél nagyobb üzembes gyártják, annál olcsóbb.

Egy amerikai reklámtudós — mert ott már ilyenek is vannak — kimutatja, hogy a gyártási költségek hanyadrészét költik reklámra? Az automobilgyártás gyártási költségeinek 1 százaléka, a cigarettának 5 százaléka, a szépitőszerek árának 10 százaléka megy el reklámra. És hogy ezek az összegek hogyan oszlanak meg az egyes lapok között, elmondja ez a kimutatás:

A Saturday Evening Post című filadelfiai hetilap, amely kétmillió példányban jelenik meg, tízezerhatszáz dollárt kér azért, hogy egy hirdetés egy alkalommal megjelenjen egyik oldalán. A Newyork Times, amely háromszázötvenezer példányban jelenik meg, 1680 dollárt kér egy oldalért, a 600.000 pél-

dányban megjelenő Chicago Tribune pedig 2160 dollárért vesztegeti egy-egy oldalát. Az óriási méretű amerikai hirdetési kampányok természetesen nagy hirdetési irodákat termeltek ki. Ezek a nagyobb cégektől 121.434 dollárt kapnak minden hónapban azért, hogy az Északamerikai Egyesült-Államoknak 5429 városában elhelyezzenek 15.346 uccai hirdetést.

Természetesen sokat firtatott kérdés, hogy melyik hirdetésnek van a legnagyobb eredménye. Egy vállalat öt nagy városban kérdezt intézett a telefonelőfizetőkhez, hogy a reklám melyik fajtájára hallgatnak leginkább? A kérdésre ilyen arányban oszlottak meg a feleletek: 30 százalék az újsághirdetésekre hallgat leginkább, 28 százalék a vonatokon és villamosokon elhelyezett hirdetéseket kedveli, 16 százalék a folyóiratokra szavazott, 12 százalék a fényreklámok híve, 9 százalék pedig az uccai falragaszok mellett foglal állást. A többség tehát az újsághirdetést becsüli legtöbbször.

Amerikában külön tanulmányokat folytattak abban az irányban is, hogy mik a jó reklám előfeltételei? Sokan ugyanis azt hiszik, hogy elég, ha egy vállalkozó költségvetésének egy részét reklámra áldozza és majd maga a reklám hatni fog. Az amerikai tapasztalatok ezt a feltevést megcáfolják. Kimutatták ugyan is, hogy a reklám csak úgy lehet hatásos, ha nem állít olyasmit, ami a közönség fantáziáját meghaladja. Tehát csak az a reklám jó, amelynek jelszavát az olvasó nyomban fel tudja fogni. A reklámnak tehát egyszerű fogalmakkal kell dolgoznia, megfogható dolgot kell ígérnie. Igen érdekes a reklám modern fejlődésének iránya. Mint a gazdasági élet egész vonalán, úgy itt is kisebb erők szövetekezése, a trösztösödés dominál. Rájöttek ugyanis arra, hogy ha valamilyen árucikket jobban megakarnak kedveltetni a közönséggel, akkor legcélszerűbb az, ha annak az árucikkek termé-

AEROXON

KAVEHAZBAN
SAXOFON
ASZOBÁDBAN
AEROXON
NYUGODT LESZ AZ
ÉJSZAKÁD,
EGY LÉGY
SEM FOG
SZÁLLNI
RÁD

LEGYFOGO

Vezéreképviselet: Schulz Arnold, Timisoara I.

lői összefognak. Így jött létre a kollektív reklám. Amerikában a reklám ma már külön tudomány és a Columbia egyetemen külön tanterv van.

Georgescu prefektus hármias keresztapasága.

Egy cuvini gazda felesége hármias ikreket szült és a keresztapaságot felajánlotta a prefektusnak.

(Arad, július 19.) Fontos közigazgatási ügyek közepette pottyant a jelentés az aktákba temetkezett Georgescu János prefektus asztalára. A jelentés, amely oly nagy örömet okozott, nem szólt adminisztrációs, vagy politikai kérdésekről, egyszerű családi esemény volt, amely egy szerény aradmegyei parasztgazda családjában történt.

Azt jelentették ugyanis Georgescu János prefektusnak, hogy az aradmegyei Cuvin községben egy Blaj Soironea nevű gazdálkodó felesége tegnap hármias fiúikkal ajándékozta meg a hazát, miután két évvel ezelőtt leányikkreket és három évvel ezelőtt ugyan csak leányikkreket szült. A prefektus a hír hallatára azonnal kijelentette, hogy vállalja a keresztapaságot, sőt gondoskodni fog valamilyen módon arról is, hogy a megye jutalmában részesítse a buzgó anyát.

— Ha sok ilyen anya volna, nem kellene féltetni az országot a népesség csökkenésétől — mondotta a prefektus — aki valószínűleg jobban örvendett a Blaj-család nagyarányú szaporulatának, mint a mindennapi kenyérért izzadó családapa...

A spanyol kormány ál-összeesküvői.

Ezer szociálistát és szabadgondolkodót vetettek börtönbe.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata.) A Populaire táviratot közöl, amelyet az Emberi Jogok Ligájának spanyol csoportja küldött a lap szerkesztőségének. A távirat szerint a spanyol kormány legutóbb egy nemlétező összeesküvést leplezett le s ezzel kapcsolatosan ország-szerre több mint ezer embert, leginkább szociálistákat és liberális köztársasági érzelmeiket börtönözött be, akik minden vizsgálat nélkül, már tíz napja ott tartózkodnak. Az ál-összeesküvés leplezésének oka abban rejlik, hogy a kormányt egyre jobban nyugtalanítja a nép széles rétegeinek ellenséges hangulata és ilyen ürüggyel akarta bebörtönözni és ártalmatlanná tenni mindazokat, akiket megbizhatatlannak talált. A lap közlése nagy izgalmat keltett politikai körökben.

HIREK.

Kiszakadt a fürdődresszem...

Hogyan ebédelt két szélhámos fiatalember az egyik marosparti vendéglőben.

Eredeti módon csapott be egy szélhámos egy aradi vendéglős. Az egyik forró délelőttön megjelent a város végén levő marosparti vendéglőben egy magas, zöldszemű fiatalember. Kezében vidáman forgatta fürdődresszét és rövid terepszemle után helyet foglalt az egyik asztalnál. A vendéglőben kevesen voltak és a pincér előzőeken sietett a vendéghez, aki afelelőn vizsgálta az asztalterítőt — ahogyan jobb látogatók szokták. Az idegen pazar villásreggelit rendelt, majd sörözni kezdett.

Egyik poharat a másik után fogyasztotta el s a vendéglős boldogan szolgálta ki a jó fogyasztó vendéget. Később belépett a vendéglőbe még egy fiatalember, aki baráti kézsorítások után letelepedett barátja mellé. Most már ketten folytatták a sörözést.

— Észel valamit? kérdezte a szemüveges a barátját, aki kissé szabadkozott, hogy a dehogy, hiszen ő most reggelizett, de a szemüveges addig kapacitálta, míg beleegyezett egy adag szalámiba. Ujra sör, aztán ringli következett s a két jóvágású ifju közben hanyagul beszélgetett. Tizenegy óra tájban megkérdezték a vendéglőst, mi lesz ebédre.

— Borjupörkölt, párolt bélszín — kezdte a boldog vendéglős.

— Csirke nem lesz? — kérdezte a szemüveges.

— Nem, de ha az urak óhajtanak.

Az urak óhajtottak. Kirántott és paprikás csirkét. Pénzért miért ne — gondolta a vendéglős és dében felszolgálták a pazar ebédet. A vendégek a sörről áttértek a borra. Ebéd után az egyik fiatalember eltávozott.

— Majd én fizetem — nyugtatta meg a legkevésbé sem aggódó vendéglőst a szemüveges atléta.

— O kérem... kérem... hajlongott a derék gazda. Nem sokkal később a szemüveges bejelentette, hogy szeretne megfürdeni és megkérte a vendéglőst, engedje meg neki, hogy az egyik szobában levetkőzhessen. A vendéglős, mint mondtuk, a Marosparton van s a vendég az egyik szobában levetkőzve, besétált a vízbe.

— Majd ha kijöttem a vízből fizetek — mondotta az ajtóban és belibeggett a melegvízbe. A vendéglős miért gyanakodott volna? Délután lett s utána szokás szerint este, a fürdőzők lassan hazaszállingóztak, de a szemüveges nem jött vissza.

A jószívű vendéglős aggódni kezdett. Nem a pénzért, ő azt biztosítottak érezte, hiszen ott voltak a vendég ruhái, hanem a vendég testi épségéért.

— Biztos belefulladt — sóhajtott a tulajdonos a pincérnek — már este nyolc óra és nem jött a ruhájáért.

— Ne féljen főnök ur — nevetett a pincér — a baj egész kicsi. Szakadás. Dressz-szakadás.

A pincér nevetve mesélte el, hogy hat óra tájban berohant a vendéglőbe a szemüveges barátja és kérte társa ruháit.

— Gyorsan adja ide, mert végighasadt a kollegám dressze — idegeskedett az ifju és már rohant is a szoba felé, felnyalabolta a ruhákat és ciment.

Azóta se jöttek vissza, kifizetni a cehet. És nem is fognak soha visszajönni. Nekem csak a dressz gyanus. Azt hiszem, nem is szakadt ki. (—)

— **Ferdinand király halálának első évfordulója.** Holnap, pénteken lesz az első évfordulója I. Ferdinand király halálának. Az évfordulói gyászistentiszteletet szombaton tartják meg az összes templomokban. A görög keleti katedrálisban dr. Comsa Gy. Gergely püspök pontifikálja a gyászmisét, amelyen Arad hatóságainak fejei és az összes közhivatalnokok megjelennek. A holnapi görög keleti egyházi ünnepen nincsen munkaszünet. Az üzletek nyitvatarthatnak és csupán a közhivatalokban szünetel a munka.

— **Kemál pasa eltűri a címeket Törökországba.** Angorából jelentik: A kormány elhatározta, hogy eltűri a címeket, amelyek antidemokratikusok.

A tábla is felmentette Barabás Bélát a lázítás vádjá alól. Az aradmegyei magyarság vezérét jogerős ítélettel rehabilitálták.

(Arad, július 19.) Ma reggel Aradra érkezett a brassói tábla döntése Barabás Béla, az aradi Magyar Párt ősz elnökének lázítási perében. Mint ismeretes, Barabás Béla ellen egy, a Brassói Lapokban írt cikke miatt államellenes izgatásért eljárást indítottak. A múlt év novemberében tárgyalta a brassói törvényszék az ügyet. Barabás akkor előadta, hogy nem volt szándékában az állam ellen izgatni és cikkében csupán egyes helyi intézkedéseket és sérelmeket tett kritika tárgyává. A törvényszék elfogadta a védekezést és fel-

mentette Barabás Bélát az államellenes izgatás vádjá alól. Az ügyész megfeleltette a felmentő ítéletet a táblához, amely a napokban tárgyalta az ügyet.

A leérkezett döntés szerint a tábla teljesen magáévá tette az elsőfokú bíróság döntését és megerősítve azt, szintén felmentő ítéletet hozott. Előreláthatólag a másodfokú ítélet nem felel meg és a táblai döntés jogerőre emelkedik. A magyarság szeretetben álló vezérének felmentése nagy örömet keltett Aradon és a megyében.

— **Államiériak nyaralása.** Bucurestiből jelentik: Bratianu Vintila miniszterelnök augusztus hó 3-án indul Royatba, ahonnan három heti kura után Párisba utazik. Averescu tábornok a legközelebbi napokban Kissingenbe utazik egy havi kúrára.

— **Csehszlovákia válasza a háboruellenes javaslatra.** Prágából jelentik: Benes tegnap nyújtotta át az amerikai követnek Csehszlovákia válaszát a háboruellenes tervezet ügyében. Politikai körök véleménye szerint a jegyzék a francia és német válasz keretei között mozog.

— **Százhuszezer pohár sört ivott Arad e héten.** Az 50 fok felé kapaszkodó kánikula ugylátszik egyelőre a múlté és az ember nem is szeret visszatérni erre a verejtékfakasztó témára. Nem érdektelen azonban egy kis visszapillantás arra, hogy miként igyekezett az izzadó Arad hűsíteni a nagy forróságot. A Neptun rekordforgalmat csinált néhány nap alatt, az üdítő italokban, főleg a szódavízben, de a sörfogyasztás is tekintélyes volt. Viszonylag óriási kvantum sörmennyiséget kortyolt fel nagy jédtében a kánikula hetében Arad. Mégegyszer anynyi sör csuszott le a száraz garatokon, mint amennyit rendszeren iszik Arad és ezen a héten több, mint 120.000 pohár habzó lé felé nyult mohón az aradi szomjázói úgy, hogy hozzávetőleg Arad egy negyedrészé naponta megitta átlagosan az egy pohár sörét. Poharakban erősen szembeszökő ez a szám, de literekben sem hagyja ezresnéi alább, mivel a 120.000 pohár mintegy 40.000 liter sörnek felel meg.

— **Eltemették Giolittit.** Turinből jelentik: Szedán helyezték örök nyugalomra az elhunyt Giolitti volt olasz miniszterelnököt, akit a cavouri temetőben földeltek el. A ravatalnál kilencszáz főnyi díszőrség állott. A temetésen a király képviselőjében a braganzai herceg jelent meg, ezenkívül Fatta, Scialoja és Salandra volt miniszterelnökök kísérték utolsó útjára az elhunyt politikust.

— **Megkezdődött az orosz kommunista kongresszus.** Rigaiból jelentik: Moszkvában tegnap kezdődött meg Bucharin elnöklete alatt az egyesült szoviet köztársaságok kommunista pártjai kiküldötteinek kongresszusa, amelyen a csatlakozott államokból mintegy 350 delegátus vesz részt.

— **Julius 28-án nyílik meg az Újságíró Klub.** Az aradi Újságíró Klub megnyitásának előkészületei már a befejezés stádiumában vannak. A klub vezetősége véglegesen július 28-ikára tűzte ki a klub ünnepélyes megnyitásának időpontját. Az eddigi tervek szerint 28-ikán, szombaton délelőtt zajlik le a hivatalos megnyitó, amelyen a hatóságok fejein kívül a klub rendes tagjai is résztvesznek. A megnyitó tulajdonképeni kiemelkedő programja szombaton este magas színvonalu műsor keretében fog megtörténni. A klub vezetősége külön bizottságot delegált a művészi szintű álló program összeállítására. Az esti megnyitáshoz a klubtagok hozzátartozói is meghívást kapnak.

— **Az aradi Vöröskereszt népiünnepélye Savarsinban.** Az aradi Vörös Kereszt Egyesület savarsini gyermeknyaraló telepe vasárnap délután Birchis községben népiünnepélyt rendez. Az ünnepélyt játékok, mulatságos programszámok és versenyek teszik változatossá, ezenkívül pedig katonazene szórakoztatja a megjelenteket. Aradról nagy számban vesznek részt a népiünnepélyen, a melynek jövedelmét az ingyenes gyermeknyaralás céljaira fordítják.

— **Poloskát Lovas írt Str. Oituz (Illés-u.) 111.**

— **Radu Pascu vizsgálóbíró elhelyezték Aradról.** Radu Pascu aradi vizsgálóbíró, az első kabinet vezetője, ma leiratot kapott a minisztériumból, amely szerint az igazságügyminiszter saját kérelmére a sepsiszentgyörgyi törvényszékhez nevezte ki bírónak. Az áthelyezés híre a legnagyobb meglepetést keltette, mert Radu Pascu csak kevesekkel közölte távozási szándékát. A széles rétegekben csak tiszteletet és megbecsülést szerzett vizsgálóbíró családi okokból kényszerült áthelyeztetését kérni, noha — mint maga mondotta — igazán nehezeze csik távoznia Aradról. Az áthelyezésről az elnöki osztály is kapott értesítést s ennek következtében Radu Pascu még a délelőtti órákban át is adta hivatalát Sotirescu Constantin vizsgálóbírónak, a második kabinet vezetőjének. Mint értesülünk, a távozó Radu Pascu utóda valószínűleg Ludosa György járásbíró lesz, aki évek óta az aradi büntető járásbíró élén áll. Radu Pascu váratlan és gyors távozása minden bizonnyal szinte sajnálkozást vált ki ismerősei és tisztelői körében.

— **Aradi urleány doktorrá avatása.** Mikoss Mariette aradi urleányt, Mikoss Adár és neje, Otrubay Mariette leányát, az aradi társaságok ismert és kedves tagját, július 14-én az innsbrucki egyetemen kitüntetésével a kémiai tudományok doktorává avatták.

— **Tulszigoru a budapesti román konzulátus.** Budapestről jelentik: Nagy Lajos amerikai állampolgár husz évi távollét után, a magyar zarándokok csoportjában Magyarországra jött látogatónak. Miután meg akarta látogatni Szilágy megyében lakó és betegen fekvő édesanyját, megjelent a román konzulátuson Budapesten és vizumot kért. Itt azonban amerikai állampolgársága dacára, hűségköt követeltek tőle, amit megtagadott, mire nem adták meg neki a beutazási engedélyt. Nagy Lajos erre Debrecenbe utazott, ahonnan autót küldött szülőfalujába, édesanyjáért, akit Virginiába való visszatérése előtt okvetlenül látni akart.

Legszebb cipők WEINBERGER-nél

— **A Dunába ugrott a nyomora miatt.** Budapestről jelentik: Ma délelőtt az upesti Népszíngetről Lichmann Sámuelné, egy kereskedő 80 éves özvegye, nagy nyomora miatt a Dunába ugrott. Az arra járók kimentették az öngyilkosjelöltet, akit a kórházba szállítottak.

— **Kétszáz új telefonállomás Budapest utcáin.** Budapestről jelentik: A budapesti telefonközpont az automatatelefon elterjesztésére, augusztusban kétszáz nyilvános telefonfülkét állít fel Budapest utcáin.

— **Halálozás.** Dr. Köpf Kálmáné július 19-én hirtelen meghalt. Temetése holnap délután 6 órakor lesz a felsőtemető halottasházából. Az elhunytban a dr. Köpf- és a Kovács-család közeli rokonát gyászolja.

— **Magyarországon is elmúlt a kánikula.** Budapestről jelentik: Az elmúlt éjszaka Magyarországon lehült a hőmérséklet. Az átlagos hőmérséklet husz fok Celsius.

— **Kémkedésért elítéltek egy magyar diákot.** Eperjesről jelentik: Az eperjesi törvényszék ma Hollósy Zoltán magyar egyetemi hallgatót kémkedésért és azért a vádért, hogy a magyarországi diákegyesület tagja volt, egy évi börtönre ítélte, dacára annak, hogy a kémkedési vád nem nyert bizonyítást.

Ha ma megrendeli az „ARADI KÖZLÖNY“-t

!! INGYEN KAPJA !!

Az előfizetést csak 1928. aug. hó
1-től számítjuk.

— Felszabadul néhány városi bérlakás. Ma délelőtt az aradi városi gazdasági hivatal jelentést tett az Interimár Bizottságnak, hogy november elsejével több városi lakás szabadul fel. A színházépületben özv. Oster Ferdinándné, Schwarc Hermann, Sugár Jenő dr. és Schwarc Adolf, a Stefan cel mare (Béla)-téri városi házban Mayer Joachim, Kádár Ferenc és Berches László lakása ürül meg november elsején. Az interimár bizottság elhatározta, hogy harminc napos terminussal nyilvános árverést ír ki.

— Kéménytűz Aradon. Ma délután 5 óra körül az aradi Metropol-kávéház épületének egyik lakásában kéménytűz támadt. A telefonon értesített tűzoltóság autón azonnal kivonult és a tüzet rövid idő alatt elfojtatta, mielőtt az nagyobb méreteket öltött volna.

— Kéjgyilkosság áldozata a Hermes-villai hulla. Bécsből jelentik: A Hermes-villa közelében történt rejtélyes gyilkosság ügyében — amelyről mai számunkban hírt adtunk — még nem akadt pozitív nyomra a rendőrség. Annyi kétségtelenné látszik, hogy a meggyilkolt nő, aki a legutolsó divat szerint volt öltözve és husz egynéhány éves lehetett, külföldi és a jobb társaságokhoz tartozott. A nyomozásnak ma sikerült megállapítani az áldozat személyazonosságát. Az agnoszkálás során kiderült, hogy a meggyilkolt asszony birodalmi német és Müllernek hívják. A legújabb feltevések arra engednek következtetni, hogy kéjgyilkosság esete forog fent. Erre engednek következtetni a körömtől származó karcolások az áldozat testén, továbbá az a helyzet, amelyben a holttest feküdt. A rendőrség letartóztatott két fiatalembert, de később kénytelen volt őket szabadon bocsátani, mert kiderült, hogy semmi közük sincs a gyilkossághoz. A nyomozás folyik.

— Öt gyermekparalízis eset Aradon. Jelentettük, hogy Aradon egy gyermekparalízis megbetegedés történt. Ma jelentések érkeztek a prefektúrához, amelyek szerint a megyében öt megbetegedés történt. Miután attól félnek aradi egészségügyi körökben, hogy a gyermekparalízis megkezdte nagyarányú pusztítását a városban is, a városi orvosi hivatal életbeléptette a szükséges óvintézkedéseket. Egyben újból felhívják Arad közönségét, hogy minden gyermekparalízis megbetegedést jelentsenek be haladéktalanul a városi orvosi hivatalnak.

— Vakmerő betörés Aradon. Az éjszaka folyamán vakmerő rablótámadást akartak végrehajtani Aradon, a Strada Caragiale (Csiky Gergely-ucca) és a Strada Imp. Traian (Károlyi-ucca) sarkán lévő házban. Az ucca felőli nyitott ablakon keresztül bemászott a lakásba két férfi, akik már hozzákezdtek a szobában lévő holmik összecsomagolásához. Az egyik betörő közben kinyitotta a szomszéd szobába vezető ajtót, mire az ott tartózkodók felébredtek. Segítségért kiáltottak, de a két vakmerő ember csak akkor gondolt a menekülésre, amikor a ház előtt többen összegyűltek. A betörők az ablakon keresztül kiugrottak az uccára, ott leaktarták fogui őket, de kiszakították magukat az emberek kezéből és vad futásban kerestek menekülést. Az előslető rendőr és az összegyűltek egyrésze üldözőbe vette a menekülő rablókat, akik eltűntek az éjszakában. A rendőrség még az éj folyamán kihallgatta a rablási kísérlet szemtanúit, akik pontos személyleírást tudtak adni mindkét betörőről. A személyleírások alapján minden percben várható letartóztatásuk.

— Három millió pengős kárt okozott a vasutigazgatási tűz. Budapestről jelentik: Jelentettük, hogy nagyarányú tűz pusztított a vasutigazgatóság palotájában. A helyszíni szemle alkalmával ma megállapították, hogy a tűz három millió pengős kárt okozott, ami biztosítás után megtérül.

Arad kisebbségi képviselője beszámolót tart

Beller Hans kamarai képviselő vasárnap délelőtt a magyarságnak, egy későbbi vasárnapon pedig a német választóknak számol be a politikai helyzetéről.

(Arad, július 19.) Holnap, pénteken délelőtt érkezik meg Aradra Beller Hans, Arad-megye kisebbségi kamarai képviselője, aki a pénteki és szombati napot Aradon tölti és ez idő alatt az itteni német párt Str. Cloșca (Szent László-ucca) irodájában fogadja a hozzáfutókat. Vasárnap délelőtt 11 órakor — mint azt már jeleztük — beszámolót tart Beller Arad magyarsága részére a városligetben. Amennyiben az időjárás megengedi a népgyűlést, szabad ég alatt tartják meg.

A Magyar Párt aradi tagozatának élősége ezzel kapcsolatban az alábbi kommunikét teszi közzé: „Az aradi és aradmegyei Magyar Párt vezetősége ezúton hozza a magyarság tudomására, hogy városunk és megyénk képviselője, Beller Hans ur ez évi július hó 22-én délelőtt 11 órakor a városligetben beszámolót mond. Felkérjük a megye és a város magyarságát, hogy ezen beszámolón részt venni szíveskedjenek.”

— Szökött fegyverrel fogott az aradi rendőrség. Az aradi államrendőrség egyik detektívje ma hajnalban igazolásra szolgált egy gyanúsak látszó embert, aki erre menekülni akart. A detektív azonban üldözőbe vette és rövid hajszá után sikerült elfognia és a rendőrségre kísérni, ahol megállapították, hogy Gerő Antal Adolfnak hívják, akit különféle szélhámosságok miatt az ilfovi törvényszék több hónapi fegyházra ítélt. Gerő csak nemrég került a fegyházba, ahonnan vakmerő módon sikerült megszöknie. Az ilfovi ügyészség fényképes körözőlevelet adott ki ellene, amely az aradi rendőrséghez is eljutott. A szélhámosságot még a mai napon megfelelő fedezettel ilfovba szállították.

— Tekeverseny. A nyomdászok augusztus 5-iki kerti ünnepélyének keretében értékes tárgyakkal díjazott tekeverseny lesz, ezert is alkalmat nyújt a rendezőség a mulatságon résztvevőknek a szórakozás többoldalúságára. A kerti ünnepély Ujaradon, a Kornett-féle vendéglő kellemesen hűvös helyiségeiben lesz megtartva a Gutenberg Dalkör felléptével, mely alkalommal a dalárda több remek, Aradon még nem hallott dallal fog szerepelni.

— Meztelenül filmezték a kisasszonykát. Budapestről jelentik: Furcsa pert tárgyalt tegnap a budapesti törvényszék. H. Mária kisasszony a panaszos és egy magyar filmgyár az alperes. A kisasszony a napokban a moziba ment és előadás közben egyszerre saját magát pillantja meg a filmen, de egészen meztelenül. Felsikoltott és elájult, hogy H. Mária egy budapesti filmfelvételnél jelentkezett. A rendező megmondta neki, hogy egy fürdőjelenetről van szó, meztelenül kell a gép elé állania, viszont a filmet csak külföldön fogják bemutatni. Ennek dacára Budapestben is bemutatták a filmet. A tárgyalás során tanúk igazolták, hogy H. Mária nem kötött ki semmi feltételt és szívesen mutatkozott hajlamosnak akármilyen meztelen pózban filmeztetni magát. Erre a bíróság elutasította a kártérítésre vonatkozó panaszt és a film megsemmisítését se rendelte el.

— Diktatura készül Egyiptomban. Alexandriából jelentik: Fuad király dekrétummal felfüggeszti a parlament munkáját három évre és ezen idő leteltével a kabinet dönt az új választások tekintetében. Az alkotmány szakaszai, amelyekre a döntés vonatkozik, megváltoznak, a sajtószabadságot pedig felfüggesztik. A kormány ma betöltötte két ellenzéki párt holnapra kitűzött gyűlését.

— Uccát neveztek el Gyula városáról. Nürnbergből jelentik: A polgármester bejelentette Gyula városának, hogy a Dürer-ünnepségek alkalmából a város egyik utcáját Ajtosstrassenak (Dürer előbbi neve Ajtos volt) nevezi el, a másikat pedig Gyulaer-strassenak.

— Makulatura papír, tiszta újságpéldányok, csomagolási célra, 5 kilogrammos kötegekben olcsón kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

A vasárnap délelőtti népgyűlést a Magyar Párt nevében dr. Széll Lajos elnökhelyettes nyitja meg. A beszámoló keretében értesülésünk szerint Beller Hans foglalkozik az általános politikai helyzettel, a jövő kilátásaival, de természetesen, főleg a kisebbségi kérdéssel.

Eredetileg az volt a terv, hogy Beller képviselő két beszámolót tart Aradon. Az egyiket szombat este az itteni németiség részére, a másikat pedig vasárnap a magyarság részére. Tekintettel azonban arra, hogy a vidéki német szervezetek képviselői, akik szintén részt akarnak venni a beszámolón, ezt az időpontot alkalmatlanak találták, a szombatra tervezett német beszámoló elmarad és csak a vasárnapi beszámolót tartja meg Beller képviselő. Az aradi és aradvidéki németek előtt valamelyik legközelebbi vasárnap délelőttjén számol be Aradmegye kisebbségi képviselője.

— Lewin lezuhant, de sértetlen maradt. Párisból jelentik: A Figaro newyorki távirat alapján közli, hogy Lewin, aki az elmúlt évben Chamberlain-nel sikeres oceanrepülést végzett, tegnap a Newyork melletti repülőterén oceanrepülőgéppel, a Columbiával lezuhant. A repülőgép összetört, Lewinnak azonban csodálatosképpen semmi baja nem történt.

— Az aradi prefektúra autójának árverése. Ma délelőtt tartották meg a nyilvános árverést a megyei prefektúra régi Buick-autójának eladására. Az árverésen két ajánlattevő volt: az egyik 67.000 lejt, a másik 127.000 lejt ajánlott fel az autóért, azonban a prefektúra kevésnek találta az összeget és ezért legközelebb új árverést ír ki a kocsi eladására.

— Egy kakas intelligensebb, mint egy gyerek. Egy daytoni professzor az ismert marburgi eljárásokat alkalmazta, hogy ellenőrizze az állatok intelligenciáját. Megállapította az elektromos kísérletek nyomán, hogy egy kakas gyorsabban és jobban reagál a színekre és az elektromos áramra, mint egy gyermek. A gyermek csak 16 kísérlet után adta bizonyítékát emlékező tehetségének, míg a kakas már a negyedik kísérlet után óvakodott az elektromos vezetékhez nyulni.

— Az emberiség 1,250.000 éves. Nagy fel-tűnést keltett a tudományos világban N. F. Osborn amerikai antropologusnak a könyve, amelyben azt bizonyítja, hogy az ember már 1,250.000 éve él a földön. A történelem arra tanít bennünket, hogy az ember aránylag rövid idő óta jegyzi fel gondolatait. Az erre vonatkozó nyomok legfeljebb Kr. e. 8000-re nyulnak vissza és mindazt, ami ez előtt történt, a „praehisztórikus” jelzővel szoktuk illetni. Bizonyos, hogy az ember sokfajta változáson ment keresztül, mint azt a legnépszerűbb elmélet, a Darwin-féle is kimutatja. A tudományos világ ma már biztosra veszi, hogy az embernek és a majomnak közös ősei voltak és ezért a kutatások ennek a közös ősnak feltalálására irányulnak. A kutatások közben különböző ásatások révén sikerült a fentemlített tudósoknak csaknem kézzelfoghatólag kimutatni, hogy az ember 1,250.000 éve él már a földön.

— Legújabb regények Kerpel könyvtárában.

SPORT

Luppu dr.—Dörner-pár a döntőben vereséget szenvedett Kehrling—Péterfytől.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Az Aradi Közlöny jelentette elsőnek dr. Luppu és Dörner, az aradi Hellas kitűnő versenyzőinek semmeringi vendégszereplését és egyben megírtuk, hogy a férfipárosban dr. Luppu és Dörner eljutottak a döntőig, ahol a budapesti Kehrling és Péterfyduóval kerültek egybe. A döntő már nem hozott sikert az aradiaknak, amennyiben a jeles magyar pártól 6:3, 7:5, 6:2 arányban szenvedtek vereséget. A férfi egyes döntője ma kerül lejátszásra, a mikor is dr. Luppu Magyarország bajnokával, Kehrlinggel kerül össze.

Hogyan nyaral a pápa?

A rettentő római kánikulában XI. Pius magyar lovak vontatta hintón sétakocszik a Vatikán kertjében

(Róma, július 19.) L'arie dorme! — mondják kétségbeesve a rómaiak. Fejük fölött kérlelhetetlen forróságú kék égbolt, amelyen egyetlen felhőoszlop sem uszkál. Róma dombjai között megfüledt a rekkenő meleg levegő.

— L'arie dorme! — A levegő alszik!

És aki csak tud, menekül a fenyvesekkel borított magas hegyekre, vagy a bársonyos tengerpartra, ahol még — levegőliöz juthat az ember.

De Róma „nagy foglya“, a pápa, ott tölti a nyarat önkéntes börtönében, a Vatikánban, mialatt a hőmérő a déli órákban megközelíti a harmincöt-harmincnyolc fokot is.

Gasparri lemondott, de a pápa nem fogadta el lemondását.

A biborosok mind elmehetnek nyári pihenőre, de XI. Pius nem hagyhatja el a Vatikánt. Pedig most, nyáron, első államtitkára, Gasparri is hátat fordított már Rómának: hat heti gyógykurára ment a legdivatosabb gyógyfürdőre, Montecatini-be és onnan szülőfalvába, a hegyes Ussita-ba utazik újabb pár hetes pihenőre. Gasparri biboros, a Vatikán első államtitkára, kitűnő egészségnek örvend, de egyházi körökben mégis úgy tudják, hogy szeretne már visszavonulni az egyházi állampolitika aktív munkájától. Több ízben is kifejtette ezt az óhaját XI. Pius előtt, aki azonban szívélyesen, de annál határozottabban mindig visszautasította hűségese munkatársának ezt a kívánságát. A pápa azonfelül, hogy teljes bizalmával tüntette ki Gasparri kardinálist, — nem szereti változtatni államférfiát.

Gasparri fáradságról beszélt. Tehát XI. Pius pápa nyári szabadságot engedélyezett számára.

Ő azonban tovább szynlódik a szörnyű római nyárban.

Igaz ugyan, hogy a Vatikán nagy termei és folyosói hűvösebbek, mint a forró római utcák, de már a pápa magánlakosztályának temperaturája nem oly kedvező: a déli és délutáni nap állandóan odatűz és a Vatikánhoz közel álló körök egyáltalán nem titkolják, hogy a Szentatya nagyon szenved a szokatlanul forró nyártól. Orvosai épen ezért azt ajánlották, hogy a lehetőségig kimélje magát a farsztó nagy ceremóniáktól. Evvel magyarázzák azt is, hogy a júliusi konzisztóriumot elhalasztották és hogy XI. Pius most nyáron nem is ad hosszú, nagy audienciákat.

A Szentatya egyetlen pihenése és üdülése a rekkenő római kánikulában: a mindennapos esti séta a Vatikán gyönyörű kertjében. De hogy a legcsekélyebb fáradságtól is megkímélik, a pápa ezeket a sétákat is kocsin vagy autón végzi.

Csak legutóbb közölte Cesare Orsenigo, hudepesti apostoli követ, hogy a pápa magyar lovakat vásárolt. A Vatikán-kerti esti sétakocsizásoknál már ezek a magyar lipicai lovak gördítik a gondosan kavicsozott utakon a Szentatya hintóját, amelyet „berlina“-nak neveznek és amelynek arauyozott rugóit bronz-angyalok tartják.

A Belvedere-udvarban var a Vatikán istállója és most, ugyancsak itt rendezték be a pápai garázst is, mert a nagyon forró délutánok után a pápa, hogy kissé frissebb levegőt is élvezhessen, nem a lassu hintóba ül, hanem abba a hatalmas autóba, amelyet Milanó egyik nagyúra ajándékozott az egykori milanói biborosnak, aki XI. Pius néven ül Szent Péter trónján.

A hófehér nagy pápai autó, ha nem is maximális sebességgel, de mindenesetre gyorsabban hajt végig a vatikáni kert széles útjain és nagyobb üdülést jelent a forró napok után.

A vatikáni kert óriási fatörzsei és dus lomkoronái között az enyhülésnek valóságos oázisai is felfedezhetők és a Szentatya itt ki is száll autójából, hogy pár lépésnyi gyalogsétát is tegyen. Az orvosok azonban azt szeretnék, hogy a nagy nyári hőség idején a pápa állandóan tartózkodjék az árnyas kertben, az üdítő erdei levegőben és — csöndben.

Már XIII. Leónak is ezt tanácsolták orvosai és ő meg is fogadta tanácsukat. A vatikáni

kertben, lombok között rejtőző V. Pius-palotát alakították át számára nyaralónak. De azután kiderült, hogy ez a kis palota is nagyon zárt helyen fekszik, ahol a levegő szintén megrekken és XIII. Leó ettől kezdve csak a kora reggeli órákban kereste fel nyaralóját, vagy este felé tért meg ide, rövid időre, hogy kedvenc költőjének, Horáciusnak verseit olvassga.

Egy dollárkirály modern villát akart építeni a pápának a vatikáni kertben.

X. Piusnak is ajánlották annakidején, hogy költözzön be ebbe a kis palotába. De az egykori velencei patriárka nem volt hajlandó elhagyni az apostoli palotát és hogy egyszer és mindenkorra véget vessen családjá könyörgé-

Nyersolajtenger öntötte el Morenit.

Az egyik petroleumszonda kitört és naponta hatvan vagon olajat dob ki magából.

(Az Aradi Közlöny hucuresti-i tudósítójának távirata.) Tegnap Morendben váratlanul kitört a Creditul Minier egyik szondája. A kitörés olyan heves volt, hogy az ötven méter távolságra levő pályaudvart is elöntötte a nyersolaj. A szonda napenként hatvan vagon nyersolajat dob ki

sének, hogy költözzön át a nyaralójába, az V. Pius építette kis palotát odaajándékozta a vatikáni csillagvizsgálónak.

XI. Pius pápát is megpróbálták nyár idejére kiköltöztetni a vatikáni kertbe, de a Szentatya elhárított magától minden ilyen gondolatot. Tavaly aztán egy amerikai dollárkirály O'Connell biboros útján hatalmas összeget ajánlott fel a pápának, hogy a modern kor igényeinek megfelelő nyaralót építtessen a vatikáni kertben.

A pápa megköszönte a figyelmet és sajátkezüleg irt levélben arra kérte a nagylelkű ajándékozót, hogy a hatalmas összeget a misszionáriusok javára utalja át, ne pedig a nyaraló felépítésére.

A misszionáriusok így tehát nagy ajándékhoz jutottak.

De XI. Pius tovább szenved a rettentő római kánikulában.

magából. A váratlan kitörés nagy veszéllyel fenyegette az egész telepet, amelyet csak úgy tudtak megvédeni, hogy az olaj folyását más irányba terelték. A forgalmat átszállással bonyolítják le és a vonatok két kilométernyire állanak meg az állomástól.

Elhalasztották az Egyesült Bank csődtömegének átvételét.

Robu János dr. hazaérkezése után történik meg az átvétel. — A likvidáló bizottság bizik a csőd elkerülésében.

(Arad, július 19.) Ma délelőtt kézbesíték ki az érdekelteknek a timisoarai (temesvári) táblának az aradi Egyesült Bank R.-T. csődtömegében hozott ismeretes kedvező döntéséről szóló végzést, amely azonban egyedül Robu János dr. csődtömeggondnoknak nem volt kézbesíthető, aki, mint az interimár-bizottság elnöke, hivatalos ügyben Bucurestibe utazott. Ennek következtében az ügyek átadása természetesen egy-két napos halasztást szenved, a felszámoló-bizottság részéről azonban Romanovici Gergely vezérigazgató, dr. László Lipót ügyész és Neamtiu József delegált igazgató már ma délután megjelentek a pénzügyminisztérium helyiségében és az átvételre vonatkozólag tárgyalásokat kezdtek Mihailoanu György helyettes csődtömeggondnokkal, aki azonban kijelentette, hogy az átadást nem áll módjában teljesíteni s így az előreláthatólag szombatra, vagy hétfőre marad, amikor

ugyanis Robu János dr. minden valószínűség szerint haza érkezik.

A felszámoló-bizottság egyébként teljes bizalommal tekint a jövő elé s mint Romanovici vezérigazgató munkatársunknak kijelentette, remény van arra, hogy rövidesen sikerül az eddig még rezervált álláspontot elfoglalt betéteseket is meggyőzni a vonatkozatok aláírásának feletle szükséges voltáról, hogy azután teljes erővel folytatódjék a likvidáció. Minden valószínűség szerint a legközelebbi hetekben újabb kifizetések is teljesíthet már a bank. Természetesen azonban, chez első sorban is szükséges a betétesek összességének teljes bizalma, mert — mint ismételtlen kijelentették — esetleges újabb csődkérések esetén a felszámoló-bizottság kénytelen lesz szabad folyást engedni a dolgoknak, ami korántsem jósolható kedvezőnek a betétesekre nézve.

Kánikulai frissítők.

Mivel hűsítsük le magunkat a tropikus melegben?

(Arad, július 19.) A mostani tropikus hőségben az embereknek az a legnagyobb gondjuk, hogy a rettenetes és kínzó kánikula ellen milyen hűsítő italokkal védekezzenek. Az antialkoholisták és a bicsérdysták a vízre esküsznek, a szódagyárosok és kapcsolt részeik a szódát tartják a legjobb hűsítő italnak, a javithatatlan borisszák pedig a gyoroki és ménesi borokat és természetesen a pezsgőt. Mindezeknél az amatőröknél autentikusabb ebben a kérdésben az orvos, aki az alkoholistákkal szemben az antialkoholistáknak ad igazat és az alkoholmentes italokat tartja a legjobb hűsítőnek. Az alkoholmentes italok közt az első helyen a tea áll — hidegen, minden cukor nélkül, úgy, ahogy a tea őshazájában, Kinában isszák. Nagyon jó szolgálatot tesz a hideg kávé is és kevésbé ismert, de annál hatásosabb kenyértea. Ezt az italt a következőképp készítik: száraz kenyérdarabot forró vízbe tesznek, cukorral megédesítik és leöntik, majd jégszekrénybe állítják. Az ilyen módon nyert ital rendkívül kellemes ízű és hűsítő. Az uborka is kitűnő a hőség ellen, ugyszintén az uborkabowle is, amelynél azonban nem lehet elkerülni az alkoholt. Az uborkabowlet úgy készítik, hogy egy nyers uborkát egy kis cukorral összekevernek fehér borral és ásványvízzel. Igen elterjedt és használt a gyümölcszörp és a limonádé, amely azonban nem olyan hatásos, mint a többi hűsítő.

Nagyon fontos, hogy az italokat okkal-móddal használjuk, mert különben többet ártanak, mint használnak. Az orvostudomány felfogása szerint nyolc fokos italok fölhevült állapotban is élvezhetőek minden veszély nélkül, de az öt-hat, sőt alacsonyabb hőmérséklettel is fogyaszthatók óvatosan és kortyonként. A legfontosabb kánikulai szabály különben így hangzik: tarts mértéket az ivásban. Sokat és mértéktelenül inni a hűsítő italokat épügy esztelenség, mint absztinenciátartani.

A belga trónörökös pár kalandja.

Flamand tüntetők inzultáltak Brügge városában.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Kellemetlen incidens érte Brügge-ben a belga trónörökös és feleségét. A trónörökös-pár a városkázáról jövet autóba akart szállni, amikor több flamand fiatalember rohant oda és azt kiáltotta:

— Ne beszéljenek anyait, inkább tiszteljék a nemzetiségeket!

A trónörökös nyugodtan a szemébe nézett a szószólónak, míg felesége megrettenve lépett hátra. A fiatalember folytatta:

— Most hallgatsz, de majd megoldjuk a nyelvedet!

A tüntetőket végre a rendőrség verte karddal széjjel.

Három expedíció indul a Déli-sarkra.

Byrd, Wilkins és Jeffrey a déli pólus felé startolnak. — A két amerikai és egy angol expedíciónak tisztára tudományos jellege lesz. — Mit remélnék az Antarktisz átkutatásától?

(London, július 19.) Még nem hullott le a függöny a Nobile-expedíció izgalmas részleteiben bővelkedő drámája mögött, máris újabb poláris expedíciók indulását jelzik. Három újabb sarki expedíció van készülöben, amelyek résztvevőit nem rettentik el az Északi Sark mostani eseményei. Ezek az expedíciók nem az Arktisz felderítetlen területeinek kikutatását tűzték ki céljukul, hanem a déli pólus, az Antarktisz területének a megismerését, amelyről a tudomány mai állása mellett sem tudni, hogy hatalmas egybefüggő kontinentet alkot-e, vagy pedig két óriási szigetből tevődik össze.

A három expedíció közül kettő amerikai, egy angol. Az egyik amerikai Richard Byrd kapitány fogja vezetni, aki 1926 május hatodikán az azóta már elhalt Lloyd Benett-tel az elsőnek érte el repülőgépen az északi sarkot, a másik amerikai expedíció élére pedig Hubert Wilkins ausztráliai kapitány áll, aki néhány héttel ezelőtt Ben Cielsonnal Alaskáról a Spitzbergákra repült. Byrd előkészületei már előrehaladottabbak, mint Wilkinsé, de a start-ra azért körülbelül egyidőben készülnek el. Ennek ellenére Wilkins később fog elindulni, mert az Amerikai Földrajzi Társaság, amely mindkét vállalkozást finanszírozza, kijelentette, hogy nem engedélyez meg, hogy a két expedíció esetleg veszélyes versenyben igyekezzen egymás előtt elérni az Antarktist. Ezért a két expedíciónak pontosan meghatározták uti programját is, amely olyan bőséges, hogy mindkét

vállalkozásnak temérdek munkája lesz, amíg céljait el fogja érni. A finanszírozó tudományos társaság szigorúan örökdió, hogy vállalkozásainak tudományos jellegét megőrizze s megóvja minden sportszerűségtől.

A harmadik expedíciót a tragikus halált halt Shackleton expedíciójának egyik tagja, Douglas George Jeffrey kapitány fogja vezetni, aki teljesen önálló hatáskörrel indul el útjára. Azonban az angolok sem akarják rész és bizonytalan vállalkozásba vágni a fejlesztésüket s a Jeffrey-expedíciónak csupán az lesz a feladata, hogy Graham-földet kutassa át. Jeffreyt a Shackleton-expedíció másik négy életbenmaradt résztvevője fogja elkísérni útján s két repülőgép is fog az expedíció rendelkezésére állni.

Byrd már talán elszállt volna a déli sark felé, ha vállalkozása felett már eleve különös balszerencse nem függne. Ugyanis egymásután három pilótakísérőt kellett már választania, mert pilótái egymásután jártak szerencsétlenül s így most is pilóta nélkül áll.

A három expedíciótól gazdag meteorológiai és földrajzi anyagot remélnék, valamint annak a tisztázását, hogy az antarktikus jégterület mozgó felület-e, vagy pedig szikárd talaj-e. Ugyancsak a vállalkozásoktól remélik, hogy megtudják, vajjon a Kordillerák, a földgömb leghatalmasabb hegylánca, folytatódna-e az Antarktiszban, mivel a Kordillerákat eddig még nem lehetett egész hosszúságukban átkutatni.

Wolff ezredet egy évi súlyos börtönrre ítélték.

Az ügyész enyhe ítéletet kért. — A sajtó éles hangon támadja az esküdtek ítéletét. „Oktalan emberek ítélték oktan ember felett oktan módon.”

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirata.) A bécsi esküdtbíró-ság ma folytatta Wolff ezredes hazaárulási perének tárgyalását. A mai tárgyalást nagy késséssel nyitották meg, mert a per egyetlen női esküdtje kifecskült a lábát és betegszállító kocsin kellett a törvényszékre vinni. A megnyitás után több tanút hallgattak ki aravonatkozólag, hogy az ezredes felszólította-e a mexikói követséget, hasson oda, hogy Mexikóban megszűnjenek a keresztényüldözések. Az államügyész megkérdezte az ezredestől:

— Igaz, hogy ön hadüzenettel fenyegette meg egy levélben a mexikói követséget, ha nem szünteti be azonnal a katolikus üldözéseket?

Wolff: Hadüzenetről szó sem volt, csupán utaltam arra a kulturbotrányra, amit a katolikusok üldözése jelent. Ez az üldözés nem sokkal levelem elküldése után meg is szűnt. (Derűtség.)

Ügyész: Hallották ezt orvoszakértó urak?

Wolff ezután arról beszélt, milyen kellemetlen volt számára az, hogy az orvosok korlátoznak mondták. Végigcsinálta a háborút, 58 éves és ha már nincs is szellemi képességeinek teljes birtokában, akkor sem mondhatják róla, hogy korlátolt. Eichinger kerületi előljáró a per koronatanuja kijelenti, hogy semmitsem hallott azok közül a becsmerlő kifejezések közül, amelyeket Wolff állítólag az egyik gyűlésen használt volna és amelyek állítólag a köztársaságot gyalázták, majd a védő kérdésére kijelenti azt is, hogy az ezredes sohasem volt olyan szervezet tagja, amely valaha az állam ellen cselekedett volna.

Ezután kihallgatták az orvoszakértőket, akik azt vallották, hogy Wolff ezredes szellemileg normális, de csekélyebb értékű. Nincsenek rögeszméi, de gondolkodása bizonyos primitívtséget árul el, tulbecsüli önmagát. A delután ülésen megszövegezték az esküdtekhez intézendő kérdéseket, majd a védő és védőbeszéd következik. Az ügyész fejtegetéseit az ezredes többször félbeszakítja, mire az elnök kizárja a tárgyalás további tartamára a tereméből. Az ügyész a legenyhébb büntetést

kérte Wolff ezredes számára, mert ha bűnöző is, tisztelateremtő meggyőződése vezette. A védő ezzel szemben teljes felmentést kért azon a címen, hogy a régi büntetőtörvény nem alkalmazható a vádlott cselekedetére. Rövid tanácskozás után hirdette ki a törvényszék az ítéletet, amelyben bűnösnek mondta ki Wolff Gusztáv ezredet hazaárulás bűntettében és ezért őt, az enyhítő körülmények figyelembevételével, egy évi súlyos börtönrre ítélték. A vizsgálati fogságot beszámították a büntetésbe és egyúttal elrendelték az ezredesnek, egészségi állapotára való tekintettel, azonnali szabadlábrahelyezését. Az ezredes belenyugodott az ítéletbe.

A lapok meglepetéssel kommentálják az ítéletet, amelyről azt írják, hogy diszkreditálja az esküdtszék intézményét. A Deutsche Österreichische Tageszeitung azt írja az ítéletéről, hogy oktan emberek ítélték egy oktan ember felett oktan módon. Felségsértőt és hazaárulót csináltak az ezredesből, ugyanakkor, amikor az igazi felségsértők, mint Kun Béla, a kormány védelme alatt állanak.

Közgazdaság.

Zürichben 3.17.50, Párisban 15.60 alej

Helyi valutaárak. (Július hó 19.)
Kifizetések: Berlin 39.37, Newyork 164.60, London 802, Páris 6.47, Milánó 8.66, Prága 4.89, Budapest 28.77.50, Zágráb 2.92.25, Bécs 23.25, Zürich 31.77. — Áru: Márka 39, dollár 164, angol font 800, francia frank 6.60, olasz lira 8.80, cseh korona 4.85, pengő 29, dinár 2.88, osztrák schilling 23.35, svájci frank 31. — Pénz: Márka 38.50, dollár 163.50, angol font 795, francia frank 6.40, olasz lira 8.60, cseh korona 4.80, pengő 28.70, dinár 2.83, osztrák schilling 23.10, svájci frank 30.50. — Irányzat: tartott.

Zürichi tőzsdényítés. (Július hó 19.)
Berlin 123.95, Amsterdam 209.02.50, Newyork 519.25, London 2525.75, Páris 20.32.50, Milánó 27.21, Prága 15.39, Budapest 90.55.50, Belgrád 9.12.90, Bucuresti 3.17, Varsó 58.20 Bécs 73.24.

Zürichi tőzsdezárlat. (Július hó 19.)
Berlin 123.97.50, Amsterdam 209.35, Newyork

519.20, London 2526.25, Páris 20.33.50, Milánó 27.21, Prága 15.38.50, Budapest 90.52.50, Belgrád 9.12.80, Bucuresti 3.17.50, Varsó 58.20, Bécs 73.25.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Július hó 19.)
Devizák: Páris 6.43, Berlin 39.20, London 799, Newyork 164.60, Milánó 8.63, Zürich 31.60, Prága 4.83, Bécs 23.25. — Valuták: Napoleon 640, márka 39.60, leva 1.20, török lira 0.84.75, angol font 800, francia frank 6.50, svájci frank 31.75, olasz lira 8.70, drachma 2.08, dinár 2.91, dollár 163.75, lengyel zloty 18.75, osztrák schilling 23.40, pengő 28.90, cseh korona 4.93.

= A rossz állapotban lévő papírpénzek becserélése. A kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a Banca Nationala pénztára naponta délelőtt 8—10 óra között készséggel áll a közönség rendelkezésére a rossz állapotban lévő bankjegyek becserélésére. A Nemzeti Bank csupán arra kéri a pénzváltó közönséget, hogy a bankjegyeket, amelyeket beváltani óhajtanak, százas csomagokban és sorszámokkal ugyanazon az oldalon legyenek csomagolva.

Befejeződött

a Dunabizottság konferenciája.

Ellentétek Románia és Jugoszlávia között a Vaskapu ügyében.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirata.) Ma befejeződött a nemzetközi Dunabizottság nyári konferenciája, amelynek fő programpontja Jugoszlávia és Románia Vaskapu-egyezsége volt. E kérdés körül differenciák támadtak a két állam, valamint az államok és a Dunabizottság között. Románia és Jugoszlávia ugyanis közben megegyeztek egymással és közös elaboratumot dolgoztak ki a Vaskapu-forgalom lebonyolítására. A nemzetközi Dunabizottság a tervezetet egyhangúan elvetette, mint olyat, amely teljesen elhanyagolja a hajózási problémákat és ezzel szemben kimerítően intézkedik a legénység nyelvvizsgálatáról a jugoszláv, illetve román szakaszon. A bizottság négy héten keresztül tartó munkával igyekezett használhatóvá tenni a tervezetet, de sikertelenül, úgy, hogy a konferenciát eredmény nélkül kellett bezárni.

Az ERDÉLYI ÉLET minden száma szenzációs tartalommal jelenik meg.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Főtér közepén
(Minorita templommal szemben)

**nagy üzlet-
helyiség,
aug. hó 1-re kiadó.**

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Autótulajdonosok figyelmébe!

A nagybecsült autótulajdonos urak szives tudomására adjuk, hogy

autó és traktorjavító üzelmünkben vállaljuk minden e szakba vágó munkálatok elvégzését, továbbá speciális rugó készitést, henger és forgattyutengely köszörülést, hegesztéseket a legmegtűnőbb árakért.

Kocsimosó benzin és olaj állomás
Szives pártfogást kér: 105C3

Fleischer Testvérek
A R A D, Str. Russu Şirianu 15. (Anlich Lajos-uccal).

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Mélyen leszállított árak!

Nyári selyem, grenadia és vászon ruhákban

Mélyen leszállított árak!

Pongyolák ... 250.- lejtől
Vászonruhák ... 350.- lejtől

Iuliu PLESZ Gyula cégnél, Arad

Grenadin ruhák 500.- lejtől
Selyem ruhák ... 1500.- lejtől

Kérem a címre figyelni!

központi női fejtű és ruhanagyáruhaza, a színház hátsó bejáratával szemben.

Kérem a címre figyelni!

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITTJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5 Lej. vastagabb betűvel 8. Mivel 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szó hétköznap 40. vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kért szavak elhúzószók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az óvva apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszleveggyel ellátott kérdésekre válaszolunk. Ajánlatok, levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefonszáma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

ALKALMAZÁS.

FÜZÖNÖT, ügyes gyakorlottat keres dr. Groszmanné, Str. M. Nicoara 17. 3897

MAGANOS urró, ügyes megbízható mindenféle szobaleányt keres azonnalra. Bulv. Regele Ferdinand 22. II. em. 3899

ÜZLETEK.

LAKATOSMŰHELY berendezéssel kiadó vagy eladó. Piata Turnului (Lorvada-ucca) 3. 3894

LAKÁS.

KÜLÖNBEJÁRATU, elegánsan butorozott szoba egy vagy két fiatalember részére augusztus 1-re kiadó. Szent Pál-ucca 13. I. em. 3896

BANKINTÉZET keres a főútvonalon azonnali beköltözésre két-nyolcszobás helyiséget. Ajánlatokat „Irodahelyiség” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kér. 10504

EGYSZOBÁS konyhás lakás azonnalra kiadó. Str. Cornel Popescu (Edelspacher) 13. 3898

Ugy alszik, mint az angyal, ha „ANTIPOL”-al irtja poloskáját. Valódi csakis Wolsz patikában. Üvegje 20 lej.

A főtéren

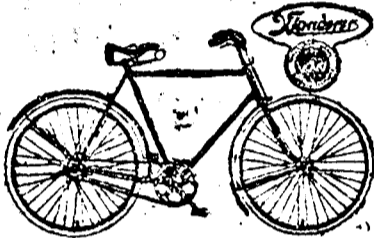
két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra

KIADÓ.

Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1857

Kilencvenhat lejért - lakást,

ellátást, vagy alkalmazást hirdethet, eredményt ér el, ha kockahirdetést ad fel.

Győződjön meg róla, hogy a

„WANDERER”

a világ legtartósabb és legkönnyebb járásu

kerékpárja,

hihetetlen olcsó árban és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók. Raktáron tartók „Göricke” „Dürkopp” „Kaysar”

Arad legnagyobb és legrégebb kerékpár és varrógép raktára és szakszerű nagy javító műhelye

HAMMER VILMOS

volt Szabadság-tér 5/6. 1518 Telefon 541.

HIRDESSZEN a 43 éve fennálló ARADI KÖZLÖNY-ben!

Bankkölcsönöket

házakra és földekre pengőben 12% kamattal, hosszabb időtartamra, valamint kölcsönöket a legkisebb összegektől kezdve legolcsóbban és azonnal folyósítottak.

Bővebbet:

Herzog Sándor

Str. Bratlanu 17. (volt Weltzer János u.)

VÉTEL ÉS ELADÁS.

VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSOK olcsó papírszalvétá Sándor Ferencnél megvételhez szemben.

JEGET naponta 600 kigot veszek. Értékéről Vadászkiút kávéházban 3-tól-5 óráig. 3900

SZÖNYEGEK, gyönyörű ebédő, antik komódok, antik órák, intarziás kis vitrin, antik székek, szalónok, íróasztalok, zsoltai majolikák, fotelok, asztalok, székek, garderober szekrények, képrámák, velencei és konzoltükörök, ávegezett szekrény, íróasztalgarnitúrák, storeok, függönyök, 6 személyes damaszt asztalnemű, Biedermaier garderober szekrény, régi pénzék, zongorák, pianó, dohányzóasztal, dísz tárgyak stb. eladók. — Salgóné bizományi üzlet Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

ANTIK ÉS MODERN butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcelánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományosba veszek, az olcsó magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Str. Horia (Széchenyi-u.) Neuman palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 klgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Tűzifa! Épületfa!

Műbutorasztalosfa!

Kerítésoszlop! Cserépi!

Elsőrendű minőségben, állandó nagy rakár: 1087

AUFRICHT falkeskedésben

ARAD, Cslea VI. toriel 1-2.

Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Vilányüzemű fagymentés és fűtéselés!

MUZZAY JÓZSEF

Arad, színházzal szemben

Nyári árjegyzéke:

Mosóöltöny	Lej 1300	Mosónadrág Ia	Lej 430
Govercoat vászonöltöny	1480	Gummikabát	840
Divatöltöny lenvászon	1650	Fregoll-kabát	2100
Kötött mosóöltöny divatszabás	1950	Gyermek-costum	400
Tenniszadrág	680	Trench-coats Ia	2400

Divatszabóság! Nagy posztóraktár!

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZÁLLODA”

a Hungaria Nagyszállóda vezetése alatt megnyílt Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben. TELEFON: J. 20-30.

Minden modern kényelemmel berendezve. Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok! A vidéki társaságok találkozó helye!

Megvételre

keresek helyvárosban két szép egy-két emeletes bérházat. Üzynyökök kizárva. Cím az Aradi Közlöny kiadójában 3889

Ha olcsón és praktikusán

akar vásárolni, úgy keresse fel **SALGÓNÉ**

bizományi üzletét Arad, Str. Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota, hol:

közszükségleti, háztartási, alkalmi, ajándéktárgyak, antiquitások

— és választékban állandóan kaphatók. Tekintse meg a hirdetőt!!

Bankkölcsönöket

házakra és földekre pengőben 12% kamattal vagy lejben legolcsóbban — hosszabb időre — azonnal folyósítottak. **Haász Albert** irodája Arad, Str. Eminescu 12 (Beák Ferenc u.)